

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Analýza zdrojů financování a rozbor hospodaření evidované právnické osoby Charita Opava

Analysis of Financial Resources and Economy of Legal Entity Charita Opava

Student: Bc. Pavlína Cibulková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.

Ostrava 2011

Poděkování

Děkuji paní Ing. Alžbětě Urbancové, Ph.D. za vedení diplomové práce a za cenné rady při jejím zpracování.

Místopřísežné prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně“

V Ostravě dne 29. 4. 2011

.....

Obsah

1	Úvod	1
2	Charakteristika Charity Opava	2
	2.1 Postavení Charity Opava v charitním řetězci	2
	2.2 Zřízení Charity Opava a její poslání	2
	2.2.1 Předmět činnosti	3
	2.2.2 Řízení organizace a organizační struktura	3
	2.2.3 Členění poskytovaných služeb	4
	2.2.3.1 Sekce služeb seniorům a zdravotnických zařízení	4
	2.2.3.2 Sekce sociální pomoci	4
	2.2.3.3 Sekce sociálních služeb	5
	2.2.3.4 Sekce chráněného zaměstnávání	5
	2.3 Charita jako účetní jednotka a daňový subjekt	5
	2.3.1 Evidovaná právnická osoba	5
	2.3.2 Účetní jednotka	6
	2.3.3 Daňový subjekt	7
	2.3.3.1 Příjmy z hlediska daně příjmů právnických osob	8
	2.3.3.2 Základ daně z příjmů právnických osob	9
	2.3.3.3 Položky odčitatelné od základu daně z příjmů právnických osob	9
3	Analýza financování Charity Opava	10
	3.1 Sestavování rozpočtu organizace	10
	3.2 Zdroje financování	11
	3.2.1 Dotace	11
	3.2.1.1 Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí	11
	3.2.1.2 Dotace Ministerstva kultury	14
	3.2.1.3 Dotace z rozpočtu kraje a obce	14
	3.2.1.4 Dotace z Evropské unie	15
	3.2.1.5 Dotace Úřadu práce v Opavě	16
	3.2.2 Přijaté příspěvky	18
	3.2.2.1 Dary	18
	3.2.2.2 Sbírký	18
	3.2.3 Vlastní zdroje	20
	3.2.4 Shrnutí	21
4	Analýza hospodaření Charity Opava	22
	4.1 Metody rozboru hospodaření	22

4.2	Rozvaha	23
4.3	Výkaz zisku a ztráty	23
4.4	Rozbor hospodaření jednotlivých středisek za období 2006 – 2009	24
4.4.1	Střediska v rámci hlavní činnosti	24
4.4.1.1	Charitní ošetrovatelská služba	24
4.4.1.2	Charitní pečovatelská služba	26
4.4.1.3	Charitní hospicová péče „Pokojný přístav“	27
4.4.1.4	Wellness centrum	29
4.4.1.5	Denní stacionář pro seniory	30
4.4.1.6	Linka důvěry	32
4.4.1.7	NADĚJE – středisko krizové pomoci	33
4.4.1.8	Občanská poradna	35
4.4.1.9	Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené	36
4.4.1.10	Chráněné a podporované bydlení pro duševně nemocné	37
4.4.1.11	RADOST – sociálně terapeutické dílny	39
4.4.1.12	Mraveneček – denní stacionář pro děti s kombinovanými vadami .	40
4.4.1.13	Mateřské centrum Neškola	42
4.4.1.14	Chráněné dílny sv. Josefa	43
4.4.1.15	Chráněná technická dílna	44
4.4.1.16	Chráněná dílna Vlašovičky	46
4.4.2	Střediska v rámci hospodářské činnosti	47
4.4.2.1	Krámek u Josífka	47
4.4.3	Shrnutí	49
4.5	Rozbor hospodaření Charity Opava	51
4.5.1	Horizontální analýza rozvahy	52
4.5.2	Vertikální analýza rozvahy	54
4.5.3	Horizontální analýza VZZ za hlavní činnost	54
4.5.4	Vertikální analýza VZZ za hlavní činnost	55
4.5.5	Horizontální analýza VZZ za hospodářskou činnost	56
4.5.6	Vertikální analýza VZZ za hospodářskou činnost	57
5	Závěr	58
	Seznam použité literatury	61
	Seznam zkratk	
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Přílohy	

1 Úvod

Charita Opava se řadí mezi neziskové organizace poskytující nesčetné množství služeb. Její příběh začíná již v 70. letech minulého století.

Na začátku prosince 1989 se zrodila první dobrovolná „Služba křesťanské pomoci“. Tato služba se postupem času rozvíjela. Přibyl sběr šatstva a Knihovna křesťanské literatury.

Na těchto základech pak vznikla organizace „Oblastní charita Opava“, která v roce 1991 otevírá ošetrovatelskou službu a hned následující rok rehabilitační dílny pro duševně nemocné občany. Pozornost věnuje i mentálně a zrakově postiženým lidem a začíná poskytovat další potřebné sociální služby.

Dnes má Charita Opava 17 středisek. Je zásadním poskytovatelem sociálních služeb, zaměstnává zdravotně znevýhodněné občany, poskytuje pomoc a radu, ale především je pro mnohé zaměstnavatelem.

Cílem diplomové práce je vymezení zdrojů financování a zhodnocení hospodaření Charity Opava za předem stanovené období včetně posouzení, zda nakládala s přidělenými prostředky efektivně a navržení řešení na zlepšení její finanční situace.

První část práce se věnuje charakteristice Charity Opava. Popisuje její postavení v charitním řetězci, vymezuje její poslání a cíle, předmět činnosti a organizační strukturu. Zabývá se členěním poskytovaných služeb. Identifikuje ji jako evidovanou právnickou osobu, účetní jednotku a daňový subjekt.

Druhá část práce je orientována na zdroje financování. Nejprve se zaměřuje na sestavování rozpočtu, následně na jednotlivé zdroje, ať už cizí nebo vlastní.

Rozboru hospodaření je věnována poslední část práce. Jsou zde popsány metody a účetní výkazy, na základě kterých bude rozbor proveden. Závěrečná kapitola se zaměřuje na dílčí cíl práce „Analýzu hospodaření jednotlivých středisek Charity Opava za stanovené období“ a nakonec se zabývá rozbohem hospodaření organizace jako celku.

2 Charakteristika Charity Opava

2.1 Postavení Charity Opava v charitním řetězci

Charita Opava (CHO) je základní složkou Diecézní charity ostravsko-opavské (DCHO), nestátní neziskové organizace, která byla zřízena diecézním biskupem Mons. Františkem Václavem Lobkowiczem k 1. lednu 1997 jako účelové zařízení s vlastní právní subjektivitou. DCHO je samostatnou součástí Sdružení Charita České republiky a také je členem mezinárodního svazku Caritas Internationalis. Řídí se ustanoveními Kodexu kanonického práva a vlastními stanovami, schválenými diecézním biskupem. Územím jejího působení je ostravsko-opavská diecéze.¹

DCHO tvoří 17 oblastních charit s právní subjektivitou. Ústředím této holdingové organizační struktury je ředitelství DCHO. V čele každé z oblastních charit stojí ředitel, který je jmenován ředitelem DCHO a současně je mu přímo podřízený. DCHO realizuje vlastní činnost a současně kontroluje a koordinuje činnost oblastních charit, poskytuje jim servis včetně zastupování vůči ostatním charitám.²

2.2 Zřízení Charity Opava a její poslání

CHO byla zřízena dne 5. června 1991 dekretem arcibiskupa Arcidiecéze olomoucké č. CZ - 11/93 podle kánonu 114 Kodexu kanonického práva z roku 1983 jako účelové zařízení Římskokatolické církve s delegovanou právní subjektivitou pod názvem Oblastní charita Opava. Dekretem biskupa nově vzniklé Ostravsko-opavské diecéze č.j. 7/97 byla zřízena 1. ledna 1997 DCHO, jejíž jednou ze základních složek se stala i Oblastní charita Opava.

Změnou zřizovacího dekretu č.j. CZ - 11/93 ze dne 25. ledna 2001 byl změněn název z Oblastní charity Opava na Charitu Opava (Příloha č. 1).

Organizace je registrována v *Rejstříku evidovaných právnických osob* pod číslem 8/1-08-717/1996 k datu 30. října 1996 (Příloha č. 2). Z hlediska právního postavení se jedná

¹ Diecéze je správní obvod působnosti biskupa. Diecéze zahrnuje celé území Moravskoslezského kraje včetně okresu Jeseník, který podle státního uspořádání patří do Olomouckého kraje. Na území diecéze se nachází 275 farností, které jsou rozděleny do 11 děkanátů. Diecéze ostravsko-opavská. *Diecéze* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.doo.cz/cs/dieceze.html>>.

² Diecézní charita ostravsko-opavská. *Charita* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://dchoo.caritas.cz/dchoo/>>.

o evidovanou právnickou osobu, jejímž zřizovatelem je Biskupství ostravsko-opavské se sídlem na Kostelním náměstí 3172/1 v Moravské Ostravě.³

Hlavním posláním charity je profesionálně poskytovat služby sociálně, zdravotně a společensky znevýhodněným lidem a zaměstnávat osoby s problémy na trhu práce.

2.2.1 Předmět činnosti⁴

Dle výpisu z Rejstříku evidovaných právnických osob vedeného Ministerstvem kultury ČR je předmětem činnosti Charity Opava:

➤ Hlavní činnost

- Zřizování a provozování charitativních služeb, domovů, ústavů, zdravotnických zařízení, sociálních služeb, zařízení zaměřených na práci s dětmi a mládeží, podporu rodiny, prevenci sociálně-patologických jevů a volnočasových i zájmových aktivit nebo jiných služeb a zařízení,
- Pořádání sbírek, humanitárních a charitativních akcí za účelem promoci potřebným u nás i v zahraničí,
- služby zaměstnanosti, vzdělávání.

➤ Vedlejší činnost (hospodářská činnost):

- Vyvíjení podnikatelských aktivit určených výhradně za účelem podpory charitativní činnosti.

V současné době má CHO 17 středisek, poskytuje 11 registrovaných sociálních služeb, 2 zdravotnická střediska, 1 mateřské centrum a zaměstnává zdravotně znevýhodněné občany ve 3 chráněných dílnách.

2.2.2 Řízení organizace a organizační struktura⁵

Organizace je řízena ředitelem jako statutárním orgánem, který je oprávněn za CHO jednat. Do této funkce byl s účinností od 1. září 2008 jmenován Jan Hanuš (Příloha č. 3). Rozsah jeho podpisového práva je vymezen ve stanovách DCHO. Kromě statutárního orgánu

³ Základní údaje o organizaci. *Charita Opava* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <[http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=143#Základní údaje o organizaci](http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=143#Základní%20údaje%20o%20organizaci)>.

⁴ Předmět činnosti organizace. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=143>>.

⁵ Organizační uspořádání. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=146>>.

mohou určité právní úkony a podepisování za organizaci činit i jiné osoby v zaměstnaneckém poměru, které jsou k tomu pověřené Vnitřní dokumentací organizace.

Poradním orgánem ředitele je rada. Její působnost je vymezena opět ve stanovách DCHO a jednacím řádem rady farní a oblastní charity. V současné době radu tvoří předsedkyně RNDr. Anna Ekslerová, bývalá ředitelka CHO a členové Mgr. Pavel Cieslar a Ivo Mludek.

Vedení organizace sestává z vrcholového vedení (ředitel), manažerů sekcí a představitelů managementu jakosti a EMS. Základním prvkem organizační struktury je sekce, za jejíž vedení je odpovědný manažer sekce a každá sekce se skládá ze středisek nebo úseků, které mají svého zodpovědného vedoucího. Organizační uspořádání tvoří Příloha č. 4.

2.2.3 Členění poskytovaných služeb ⁶

2.2.3.1 Sekce služeb seniorům a zdravotnických zařízení

Posláním sekce služeb seniorům a zdravotnických zařízení je zajistit jednotlivcům cílových skupin, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, pomoc a podporu prostřednictvím nabídky sociálních, zdravotních a regeneračních služeb na profesionální a kvalitativní úrovni.

Tato sekce sdružuje 5 středisek:

- Charitní pečovatelská služba (CHPS),
- Charitní ošetrovatelská služba (CHOS),
- Charitní hospicová péče Pokojný přístav (CHHP),
- Denní stacionář pro seniory,
- Wellness centrum.

2.2.3.2 Sekce sociální pomoci

Posláním této sekce je poskytovat sociální služby profesionálně, kvalitně a bezplatně. Reagovat na nedostatky na trhu sociálních služeb a jiných nespécifických oblastí. Ve vztahu k veřejnosti pak upozorňovat příslušné organizace na neřešené problémy a nedostatky v legislativě.

Do sekce sociální pomoci se řadí:

- Linka důvěry,

⁶ Organizační uspořádání. *Charita Opava* [online]. [cit. 2010-11-8]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=146>>.

- NADĚJE – středisko krizové pomoci,
- Občanská poradna.

2.2.3.3 *Sekce sociálních služeb*

Cílem sekce sociálních služeb je zajistit jednotlivcům cílových skupin, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, pomoc a podporu prostřednictvím nabídky činností sociálních služeb a služeb jim blízkým na profesionální a kvalitativní úrovni.

Sekce slučuje následující střediska:

- Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené ve Vlaštovičkách (DCM),
- Chráněné a podporované bydlení pro duševně nemocné (CHPB),
- RADOST sociálně terapeutická dílna,
- Mraveneček – denní stacionář pro děti s kombinovanými vadami,
- Mateřské centrum Neškola.

2.2.3.4 *Sekce chráněného zaměstnávání*

Úkolem chráněného zaměstnávání je zaměstnávat osoby s problémy na trhu práce prostřednictvím nabídky práce v chráněných dílnách. Chráněné dílny zajišťují výrobu (keramickou, tkanou, šicí apod.) a také kompletační službu a využití odpadů. K zajištění odbytu využívá přímého prodeje nebo možnosti prodeje na výstavách. Chráněné dílny jsou zřízeny v souladu se zákonem o zaměstnanosti. Krámek u Josífků zajišťuje vedlejší hospodářskou činnost.

Sekce sdružuje 4 střediska:

- Chráněné dílny sv. Josefa (CHD sv. Josefa),
- Chráněná technická dílna (CHTD),
- Chráněná dílna Vlaštovičky (CHD Vlaštovičky),
- Krámek u Josífků.

2.3 **Charita jako účetní jednotka a daňový subjekt**

2.3.1 *Evidovaná právnická osoba*

Jak již bylo zmíněno výše, je CHO evidovanou právnickou osobou zřízenou Biskupstvím ostravsko-opavským. Pod pojmem právnické osoby evidované podle zákona upravujícího postavení církví a náboženských společností jsou chápány subjekty vzniklé

dle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (dále zákon o církví). Jedná se zejména o právnické osoby založené registrovanou církví a náboženskou společností dle § 15b odst. 1 a evidovanou dle § 16 a § 16a zákona o církvích a náboženských společnostech.

2.3.2 Účetní jednotka

Právnické osoby evidované podle zákona o církví jsou ve smyslu § 1 odst. 2 písm. a) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví účetní, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o účetnictví) účetní jednotkou a jako takové jsou povinny v souladu s ustanovením § 4 odst. 1 tohoto zákona vést účetnictví ode dne svého vzniku až do dne svého zániku. Evidované právnické osoby jsou od 1. 1. 2004 povinny vést účetnictví formou podvojných zápisů. Ustanovení § 9 odst. 3 zákona o účetnictví umožňuje těmto subjektům vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.⁷

Charita Opava vede podvojně účetnictví dle obecně platných zásad zákona o účetnictví. Řídí se Vyhláškou č. 504/2002 Sb., která je určena účetním jednotkám, u kterých není hlavním předmětem činnosti podnikání a účtující v soustavě podvojného účetnictví a také Českými účetními standardy pro účetní jednotky, které účtují dle této vyhlášky.

Každoročním zakončením účetních prací v CHO je sestavení roční účetní závěrky, která musí obsahovat rozvahu, výkaz zisku a ztráty, přílohu (viz § 18 zákona o účetnictví). Nepovinně pak může zahrnovat přehled o změnách vlastního kapitálu či přehled o peněžních tocích.

CHO splňuje podmínky dané § 20 odst. 1 písm. e) zákonem o účetnictví k **ověření účetní závěrky auditorem**. Povinnost auditu je tedy dána zákonem o církvích a náboženských společnostech, který říká, že organizace je povinna auditu, pokud **je příjemcem dotací z veřejných rozpočtů** (viz text níže). Účetní závěrku ověřuje auditor Ing. Jaromír Klásek, člen Komory auditorů České republiky, osvědčení auditora č. 720 z 9. října 1991.⁸

Dále má také **povinnost vyhotovovat výroční zprávu** ve stanoveném rozsahu. Rozsah výroční zprávy vymezuje zákon o církvích a náboženských společnostech v § 16a odst. 5, dle kterého musí výroční zpráva obsahovat:

⁷ FISCALIS. CNS z hlediska daňových předpisů. *Postavení církví a náboženských společností z hlediska účetních a daňových předpisů* [online]. 2006, [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkr.cz/scripts/detail.php?id=1051>>.

⁸ Charita Opava. *Výroční zpráva za rok 2009* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/foto/soubory/20100707133547.PDF>>.

- a) „přehled činností vykonávaných v průběhu předchozího kalendářního roku s uvedením vztahu k účelu založení účelového zařízení (charity),
- b) účetní závěrku a zhodnocení základních údajů v ní obsažených,
- c) výrok auditora k roční účetní závěrce u těch účelových zařízení, do jejichž majetku byl vložen majetek státu nebo obce nebo která používají majetek státu nebo obce nebo jsou příjemci dotací z veřejných rozpočtů,
- d) přehled o peněžních příjmech a výdajích,
- e) přehled rozsahu příjmů (výnosů) v členění podle zdrojů,
- f) vývoj a konečný stav fondů účelového zařízení,
- g) stav a pohyb majetku účelového zařízení,
- h) úplný objem výdajů (nákladů) v členění na výdaje (náklady) vynaložené pro plnění obecně prospěšných služeb, pro plnění činnosti doplňkových a na vlastní činnost (správu) účelového zařízení,
- i) změny zakládací listiny a složení statutárního orgánu účelového zařízení, k nimž došlo v průběhu kalendářního roku,
- j) další údaje stanovené stanovami.“

CHO ve výročních zprávách, zveřejněných na webových stránkách charity, uvádí krátké zhodnocení předchozího roku, svou organizační strukturu, představuje vedení, přehled v oblasti lidských zdrojů, seznamuje s jednotlivými středisky. Dále uvádí provozní náklady v členění dle jednotlivých středisek, rozvahu a náklady a výnosy podle účetní závěrky, členění příjmů dle zdrojů financování. Je zde připojen i výrok auditora, certifikáty ISO a poděkování sponzorům a dárcům.

2.3.3 Daňový subjekt

Charita Opava je samozřejmě i **poplatníkem daně z příjmů právnických osob**. Daň z příjmů právnických osob je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o daních z příjmů či ZDP). CHO spadá do **kategorie poplatníků, kteří nebyli založeni nebo zřízeni za účelem podnikání** dle § 18 odst. 8 ZDP, který uvádí, že za tyto poplatníky se považují registrované církve a náboženské společnosti, tudíž i evidované právnické osoby založené podle zákona o církvi.

Pro účely zdanění daní z příjmů je důležité rozlišit **činnost organizace** na **hlavní a vedlejší**. Hlavní činnost vyplývá z poslání či cíle dané organizace a je vymezena statutem,

stanovami či zřizovacími nebo zakládacími listinami. Vedlejší (hospodářskou) činností se rozumí činnost, která napomáhá organizaci získávat zdroje na financování činnosti hlavní.

2.3.3.1 *Příjmy z hlediska daně příjmů právnických osob*⁹

Obecně jsou předmětem daně z příjmů příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. U poplatníků, kteří nebyli založeni nebo zřízeni za účelem podnikání, dani podléhají v zásadě pouze příjmy z činností, ve kterých dosahují zisku, včetně příjmů z reklamy a z nájemného.

Příjmy, které těmto poplatníkům vznikají lze rozdělit do následujících skupin:

1. Příjmy, které nejsou předmětem daně dle § 18 odst. 4 zákona o daních z příjmů, kde se řadí zejména:

- příjmy z činností vyplývajících z jejich poslání za podmínky, že náklady (výdaje) vynaložené podle tohoto zákona v souvislosti s prováděním těchto činností jsou vyšší; činnosti, které jsou posláním těchto poplatníků, jsou stanoveny zvláštními předpisy, statutem, stanovami, zřizovacími a zakladatelskými listinami. Toto se posuzuje za celé zdaňovací období,
- příjmy z dotací, příspěvků na provoz a jiných podpor ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje a rozpočtu obce poskytnutých podle zvláštního předpisu,
- příjmy z úroků z vkladů na běžném účtu,
- z úplatných převodů a úplatného užívání státního majetku mezi organizačními složkami státu a státními organizacemi a z pronájmů a prodeje státního majetku, které jsou podle zvláštního právního předpisu příjmem státního rozpočtu.

2. Příjmy, které jsou předmětem daně, ale jsou od daně osvobozené dle § 19 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů. Jedná se například o:

- výnosy z kostelních sbírek, příjmy za církevní úkony a příspěvky členů u registrovaných církví a náboženských společností.

3. Příjmy, které jsou předmětem daně. Dle § 18 odst. 3 zákona o daních z příjmů k těmto příjmům náleží:

- příjmy z reklam, z členských příspěvků, příjmy z nájemného.

⁹ FISCALIS. CNS z hlediska daňových předpisů. *Postavení církví a náboženských společností z hlediska účetních a daňových předpisů* [online]. 2006, [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1051>>.

4. Příjmy, které jsou předmětem daně a zdaňují se zvláštní sazbou daně dle § 36 zákona o daních z příjmů. Jedná se převážně o příjmy z kapitálového majetku.

2.3.3.2 Základ daně z příjmů právnických osob

Základem daně z příjmů je rozdíl, o který příjmy převyšují výdaje, při respektování jejich věcné a časové souvislosti. Do příjmů vstupujících do základu daně se nezahrnují příjmy, které nejsou předmětem daně, a příjmy osvobozené od daně z příjmů. Pro neziskové poplatníky, je-li vše výše uvedené dodrženo, to znamená, že **do základu daně** z příjmů se zahrnují **příjmy z hospodářské činnosti** a příjmy **ze ziskové hlavní činnosti**.

Podle zákona o daních z příjmů musí neziskoví poplatníci (uvedeni v § 18 odst. 3 tohoto zákona) splnit podmínku uvedenou v § 18 odst. 7, která říká, že jsou povinni vést účetnictví tak, aby nejpozději ke dni účetní závěrky byly vedeny odděleně příjmy, které jsou předmětem daně, od příjmů, které předmětem daně nejsou nebo předmětem daně jsou, ale jsou od daně osvobozeny. Obdobně toto platí i pro vykazování nákladů (výdajů).¹⁰

2.3.3.3 Položky odčitatelné od základu daně z příjmů právnických osob

V případě, že vykáže nezisková organizace základ daně, může od něj odečíst odčitatelné položky podle podmínek stanovených ZDP, a to:

- **daňovou ztrátu,**

U neziskových organizací vzniknout daňová ztráta pouze v hospodářské činnosti.

- **specifickou odčitatelnou položku.**

Dle § 20 odst. 7 si mohou poplatníci vymezení v § 18 odst. 3 snížit základ daně až o 30 %, maximálně však o 1 000 000 Kč, použijí-li prostředky získané takto dosaženou úsporou daňové povinnosti ke krytí nákladů (výdajů) souvisejících s činnostmi, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně, a to nejpozději ve 3 bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích. V případě, že 30 % snížení činí méně než 300 000 Kč, lze odečíst částku ve výši 300 000 Kč, maximálně však do výše základu daně. Pokud daňovou úsporu nepoužijí ve zmíněné lhůtě, jsou povinni si o tuto částku zvýšit výsledek hospodaření, a to ve zdaňovacím období, kdy poplatník končí činnost nebo končí stanovená lhůta pro použití prostředků (§ 23 odst. 3 písm. a) bod 9).¹¹

¹⁰ REKTOŘÍK, J. a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru, základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: EKOPRESS, 2010. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

¹¹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011, úplná znění platná k 1.1.2011*. 19. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2011. 264 s. ISBN 978-80-247-3800-0.

3 Analýza financování Charity Opava

Evidovaná právnická osoba CHO financuje svou činnost, jak z prostředků cizích, tak z vlastních. Jejich skladbou se budu zabývat v této kapitole.

Cílem analýzy zdrojů financování je vymezit, z jakých zdrojů plynou CHO peněžní prostředky a jaká je jejich výše v každém sledovaném roce. Dále určit, kterými finančními prostředky disponuje pravidelně, a které jsou naopak výjimečným příjmem.

3.1 Sestavování rozpočtu organizace

Rozpočet je základním nástrojem finančního plánování. Lze také říci, že **rozpočet je plán činností organizace na určité období vyjádřený v peněžních jednotkách**. V rozpočtu organizace se musí najít, kolik peněz bude potřebovat k zajištění své činnosti a z jakých zdrojů tyto peníze hodlá získat. Organizace musí vědět, jaké činnosti bude realizovat a na základě toho pak sestavuje rozpočet. V průběhu daného období pak slouží k periodickému porovnávání předpokladů se skutečností. Poskytuje informace o tom, zda má organizace dostatek zdrojů pro svou činnost, zda má klást větší důraz na získávání finančních zdrojů anebo naopak, že si může dovolit svou činnost rozšířit.¹²

Vhodným rozpočtem pro CHO by byl tzv. „**zdrojový rozpočet**“, který ukazuje, z jakých finančních zdrojů bude organizace hradit konkrétní druhy nákladů. Je vhodnou pomůckou pro ten typ organizace, který má více finančních zdrojů na svou činnost.

Rozpočet CHO je tvořen syntetickými a analytickými účty nákladů a výnosů. Analytické účty jsou rozděleny mezi jednotlivá střediska, která CHO provozuje. Z rozpočtu lze tedy vyčíst, které středisko bude pravděpodobně v daném období nejvíce nákladné či nejvíce výnosné, a jaké náklady či výnosy se ve středisku objevují, a které převažují.

CHO má k dispozici tyto finanční prostředky:

- provozní a investiční dotace,
- příspěvky ve formě darů a sbírek,
- prostředky získané z vlastní činnosti:
 - z hlavní činnosti,
 - z hospodářské činnosti.

Zdroje financování CHO jsou rozebrány v následující kapitole 3.2.

¹² REKTOŘÍK, J. a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru, základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: EKOPRESS, 2010. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

3.2 Zdroje financování

Do konce roku 2006 byly sociální služby financovány odlišně v závislosti na skutečnosti, kdo je jejich zřizovatelem. Zřizovatelem mohou být příspěvkové organizace obcí, příspěvkové organizace krajů nebo nestátní neziskové organizace (NNO). NNO byly financovány *z rozpočtu kraje, z příjmů od uživatelů služeb, dotacemi ze státního rozpočtu*.

V roce 2007 došlo k odstranění těchto rozdílů financování, díky novele zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Vůči všem registrovaným poskytovatelům služeb je uplatňován jednotný přístup. Finanční zdroje poskytovatelů služeb se skládají *z příspěvku na péči*, kterým budou částečně profinancovány služby poskytované uživatelům, *z dotací ze státního rozpočtu, úhrad od uživatelů služeb za stravu a ubytování, z dotací z rozpočtu kraje nebo obce a dalších zdrojů*.¹³

3.2.1 Dotace

Významným zdrojem CHO jsou provozní dotace, ale i dotace na financování investic. Prostředky určené na provozní činnost se projeví na výnosových účtech, prostředky z dotací určené na investice se promítnou v rozvaze (vlastní jmění).¹⁴

Investiční dotace, která je zpravidla určena k financování pořízení dlouhodobého majetku či technického zhodnocení, je pravidelným příjmem organizace. CHO obvykle disponuje s investičními dotacemi ve výši okolo Kč 2 000 000,-. Většinou část těchto peněžních prostředků využívá na technické zhodnocení či dokončení budov a část na pořízení strojů a zařízení a motorových vozidel.¹⁵

Následující podkapitoly se zabývají *dotacemi provozními*, jejich výše je stanovena z výsledků hospodaření CHO za sledované období.

3.2.1.1 Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí

Poskytovatelem dotací ze státního rozpočtu je **Ministerstvo práce a sociálních věcí** (MPSV), které poskytuje finanční prostředky ze státního rozpočtu, vyhlašuje a určuje podmínky pro jejich poskytování a rozhoduje o účelu jejich vynakládání.

¹³ Střednědobý plán rozvoje MSK pro rok 2008-2009. *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji na rok 2008-2009* [online]. 2007, [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zip/soc_23p01.pdf>.

¹⁴ Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví.

¹⁵ Charita Opava. *Výroční zprávy* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/foto/soubory/20100104185517.PDF>>.

MPSV vyhláší každoročně dotační řízení na poskytnutí dotace ze státního rozpočtu pro právnické a fyzické osoby, které poskytují sociální služby (poskytovatelé sociálních služeb) v návaznosti na výše uvedený zákon o sociálních službách a na zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Prostřednictvím **dotačních programů**¹⁶ lze žádat o dotaci na jednotlivé sociální služby. MPSV rozděluje programy na:

Program podpory A, který je zaměřený na podporu poskytování sociálních služeb, které mají místní či regionální charakter, poskytovaných uživatelům v souladu s místními či regionálními potřebami (podle § 101 zákona o sociálních službách). Dotace je poskytována prostřednictvím rozpočtu kraje.

Program podpory B specializovaného na podporu sociálních služeb, které mají celostátní či nadregionální charakter (podle § 104 odst. 3 písm. a) zákona o sociálních službách). Dotace poskytuje ministerstvo.

Dotace se poskytuje **k financování běžných výdajů** souvisejících s poskytováním sociálních služeb v souladu se zpracovaným plánem rozvoje sociálních služeb. Dotace ze státního rozpočtu se uděluje poskytovatelům sociálních služeb, kteří jsou zapsáni v registru poskytovatelů nebo mají k těmto službám oprávnění.

Charita Opava je příjemcem dotací MPSV. Pro poskytnutí dotace musí splňovat každoročně **Všeobecné podmínky pro poskytnutí dotace ze státního rozpočtu**, které jsou stanoveny Metodikou MPSV ČR pro poskytování dotací ze státního rozpočtu poskytovatelům sociálních služeb v oblasti podpory poskytování sociálních služeb („metodika“). Metodika určuje kromě těchto podmínek postup pro podání žádosti, postup pro posouzení žádosti a stanovení výše dotace, pravidla a podmínky pro čerpání, kontrolu a finanční vypořádání. Kritériem pro posouzení žádosti a požadavku na dotaci jsou např. přiměřenost a hospodárnost rozpočtu a požadavku na dotaci; zajištění dalších zdrojů financování služby.¹⁷ Určuje, které náklady mohou být z dotace hrazeny, a které nikoliv. **Z dotace lze hradit** osobní náklady (včetně SP a ZP) a provozní náklady (spotřeba materiálu, energie, cestovné atd.), naopak se **nesmí hradit** náklady na pořízení či technické zhodnocení DHNM, odpisy, náklady na reprezentaci, daně a poplatky, atd.

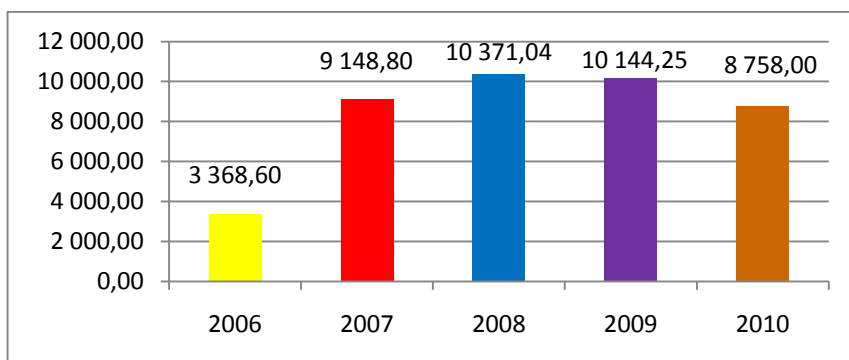
¹⁶ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Vyhlášení dotačního řízení MPSV ČR pro rok 2009 – výzva* [online]. 2009, [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/5637>>.

¹⁷ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Vyhlášení dotačního řízení MPSV ČR pro rok 2009 – výzva* [online]. 2009, [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/5637>>.

Převážná část středisek CHO zaměřujících se na poskytování sociálních služeb se řadí do **Programu podpory A**. Jedná se o denní stacionáře, pečovatelskou službu, odborné sociální poradenství, krizovou pomoc, chráněné bydlení a služby následné péče. Do **Programu podpory B** se řadí Linka důvěry. Mimo tyto programy stojí Mateřské centrum Neškola, na které CHO získává dotace prostřednictvím dotací určeným nestátním neziskovým subjektům na podporu rodiny.¹⁸

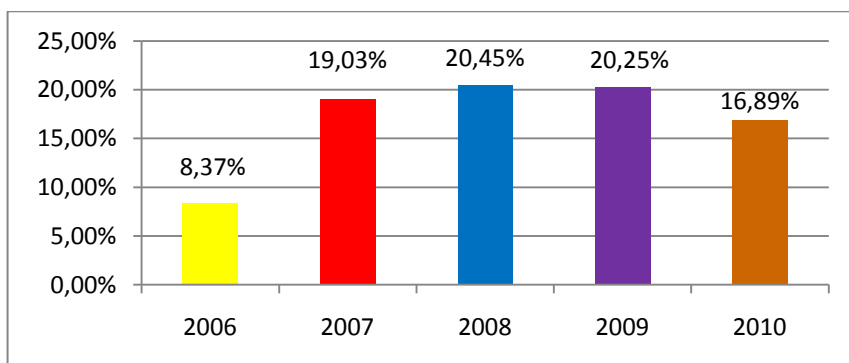
Níže uvedené Grafy 3.1, 3.2 zobrazují dotace MPSV za sledované období, a to jak v absolutní výši, tak v procentním vyjádření na celkových výnosech CHO. Jak můžeme vidět, jedná se o pravidelný zdroj příjmů, který se ve sledovaném období mění. Nejmenší je v roce 2006, kdy jeho hodnota činí v Kč 3 368 600,-, a podíl na celkových výnosech 8,37 %. V dalších letech je výše dotací i jejich procentní podíl téměř vyrovnaný. V roce 2010 se očekává příjem peněžních prostředků ve formě dotací o něco nižší.

Graf 3.1 Dotace MPSV za sledované období (v tis. Kč)

Zdroj: Autor, Příloha č. 6

Graf 3.2 Podíl dotací MPSV na celkových výnosech CHO (v %)

Zdroj: Autor, Příloha č. 6

¹⁸ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Výsledky dotačního řízení 2010* [online]. [cit. 2011-03-14] Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/8116>>.

3.2.1.2 Dotace Ministerstva kultury

Ministerstvo kultury (MK) může vyhlásit pro NNO programy na projekty veřejně prospěšného charakteru formou výběrového dotačního řízení. Dotace jsou poskytovány na základě žádosti, jejíž součástí je projekt organizace. Dotace jsou poskytovány účelově.¹⁹

Z rozpočtu MK obdržela CHO dotace pouze v roce 2007 a v roce 2008. Nejedná se tedy o pravidelný příjem organizace. Podrobnější informace o těchto dotacích uvádí tabulka zobrazená v Příloze č. 6.

3.2.1.3 Dotace z rozpočtu kraje a obce

Kraj zajišťuje dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území v souladu se Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb (SPRSS). Tento plán zpracovává ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby (§ 95 zákona o sociálních službách). SPRSS v Moravskoslezském kraji je jednou z podmínek žádosti o poskytnutí dotace, kterou krajský úřad předkládá MPSV za účelem zajištění finančních prostředků pro poskytovatele sociálních služeb na jeho území.²⁰

Dle § 105 zákona o sociálních službách mohou kraje či obce poskytnout ze svého rozpočtu **účelové dotace k financování běžných výdajů** souvisejících s poskytováním sociálních služeb.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů mohou obce a kraje poskytnout **výdaje na podporu** subjektů provádějících **veřejně prospěšné činnosti** anebo **dary a příspěvky na sociální** nebo **jiné humanitární účely**.

Mimo jiné vyhlašuje kraj každoročně rozvojové dotační programy. Tyto dotační prostředky ale nejsou určeny k financování běžných provozních nákladů, nýbrž na rozvoj sociálních služeb v kraji.²¹

CHO získává pravidelně peněžní prostředky z rozpočtu obce, dotace kraje obdržela pouze ve třech letech sledovaného období. Výši těchto dotací i jejich podíl na celkových výnosech organizace zobrazuje tabulka uvedená v Příloze č. 6.

¹⁹ Ministerstvo kultury. *Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/granty-a-dotace/konkurz-na-podporu-rozvoje-nabozenskych-a-nabozensko-kulturnich-aktivit-obcanskych-sdruzeni-5417/>>.

²⁰ Střednědobý plán rozvoje MSK pro rok 2008-2009. *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji na rok 2008-2009* [online]. 2007, [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zip/soc_23p01.pdf.

²¹ Tamtéž.

3.2.1.4 Dotace z Evropské unie

Jednou z možností financování sociálních služeb jsou fondy **Evropské unie** (EU). Jsou hlavním nástrojem realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Na základě těchto fondů dochází ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony.

EU z Evropského sociálního fondu (ESF) podporuje projekty neinvestičního charakteru, jedná se např. o rekvalifikaci nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorbu inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance a další.

Finanční prostředky jsou poskytovány z ESF na základě *operačního programu* (OP). Schválené programy na období 2007 - 2013, které to umožňují, jsou OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a OP Praha – Adaptabilita. Podkladem pro udělení dotace je podání žádosti (projektu) řídicímu orgánu operačního programu. Řídicím orgánem OP Lidské zdroje a zaměstnanost je MPSV.²²

Projekty mohou předkládat jak obce a kraje, tak ministerstva, podnikatelé, vlastníci dopravní infrastruktury, neziskové organizace, školy, výzkumná centra a další.²³

CHO obdržela dotace z EU pouze v prvních třech letech sledovaného období, tudíž se nejedná o stálý zdroj financování. Celkovou výši dotací EU i jejich procentní podíl na celkových výnosech zachycuje tabulka uvedená v Příloze č. 6.

Z dotací z ESF realizovala CHO např. projekt s názvem „PRAPOZA: Práce – podpora – zaměstnání“ spolufinancovaného státním rozpočtem ČR. Dalším projektem, který byl spolufinancovaný EU mimo jiné i Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a Moravskoslezským krajem byl projekt s názvem „Nový systém bydlení, práce a podpory pro lidi se zrakovým postižením a lidi duševně nemocné“.²⁴ CHO financovala z těchto dotací i některá svá střediska (Wellness centrum, Občanská poradna, Chráněná bydlení, Linku důvěry atd.).²⁵

²² Evropský sociální fond v ČR. *Základní programy Evropského sociálního fondu* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.esfr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>>.

²³ Fondy Evropské unie. *Informace o fondech* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>.

²⁴ Charita Opava. *Výroční zpráva za rok 2006* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/foto/soubory/20100104185517.PDF>>.

²⁵ Výsledky hospodaření Charity Opava.

3.2.1.5 Dotace Úřadu práce v Opavě

Hlavní činností úřadu práce (ÚP) je aktivní politika zaměstnanosti, což je souhrn opatření směřujících k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti. K rozšíření nabídky volných pracovních míst se využívá například:

- ***společensky účelných pracovních míst,***

jde o pracovní místo, které zřizuje zaměstnavatel na základě dohody s úřadem práce a obsazuje je uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem, tj. zejména kategorii uchazečů vymezených § 33 zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.,

- ***příspěvků na zapracování,***

pokud zaměstnavatel přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání dle § 33 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.²⁶

Všechny výše uvedené formy jsou nenárokové, ÚP má stanoveny podmínky pro jejich poskytnutí a při rozhodování o jejich přidělení se řídí především celkovou situací na regionálním trhu práce, charakterem a době využití pracovního místa a v neposlední řadě i množstvím finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Zaměstnavateli zaměstnávajícímu v pracovním poměru více než 50 % zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, a který nemá v evidenci daní zachyceny daňové nedoplatky, nemá nedoplatek na pojistném a na penále na veřejném zdravotním pojištění nebo na pojistném a na penále na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, je poskytován ***příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením*** podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvek náleží zaměstnavateli měsíčně ve výši skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance, nejvýše však Kč 8 000,-.²⁷

Úřad práce může poskytnout ***příspěvek na zřízení:***

- ***chráněného pracovního místa (CHPM)***

²⁶ INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. Informace z úřadů práce. *Poskytování příspěvků na APZ* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/do_info/ostatniinformace/apz>.

²⁷ Tamtéž.

což je pracovní místo vytvořené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s ÚP, které musí být provozováno nejméně po dobu dvou let ode dne sjednaného v této dohodě,

- ***chráněné pracovní dílny (CHPD)***

která je pracovištěm zaměstnavatele vymezená na základě dohody s ÚP a přizpůsobená pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, kde je v průměrném ročním přepočteném počtu zaměstnáno nejméně 60 % těchto zaměstnanců. CHPD musí být provozována nejméně po dobu dvou let ode dne sjednaného ve smlouvě.

Výše příspěvku na zřízení jednoho pracovního místa může činit maximálně osminásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až čtvrté čtvrtletí předchozího kalendářního roku pro osobu se zdravotním postižením a dvanáctinásobek této mzdy na pracovní místo pro osobu s těžším zdravotním postižením.

Dalším příspěvkem poskytovaným úřadem práce je ***příspěvek na provoz CHPM a CHPD***. Tento příspěvek může ÚP poskytnout zaměstnavateli na částečnou úhradu provozních nákladů CHPM obsazené osobou se zdravotním postižením, která vykonává samostatně výdělečnou činnost. Příspěvek je možné udělit na základě písemné dohody. Roční výše příspěvku může činit maximálně trojnásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku (§ 75 odst. 10 zákona o zaměstnanosti).

Obdobně to platí i pro příspěvek na provoz CHPD. Roční výše příspěvku ale může činit maximálně čtyřnásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku na jednoho zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením, a maximálně šestinásobek výše uvedené průměrné mzdy na jednoho zaměstnance, který je osobou s těžším zdravotním postižením (§ 76 odst. 7 zákona o zaměstnanosti).²⁸

Mezi činnost úřadu práce patří taktéž ***pracovní rehabilitace***, což je činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením, kterou na základě žádosti zabezpečují ÚP a hradí náklady s ní spojené.

CHO je nejen poskytovatelem sociálních služeb ale také ***zaměstnavatelem osob se zdravotním postižením***, proto ji velkou finanční pomoc poskytuje právě úřad práce. Úřad práce poskytuje dotace CHO na její tři chráněné dílny, ale i jiná střediska, např. CHPS, Dům

²⁸ INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. Informace z úřadů práce. *Poskytování příspěvků a APZ* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/do_info/ostatniinformace/chpm_chpd>.

sv. Cyrila a Metoděje ve Vlastovičkách, Wellness centrum a další. Přehled příspěvků poskytnutých ÚP v Opavě zobrazuje Příloha č. 5, výši provozních dotací a jejich procentní podíl na celkových výnosech pak zobrazuje tabulka uvedená v Příloze č. 6.

3.2.2 *Přijaté příspěvky*

3.2.2.1 *Dary*

Za dar považujeme **bezúplatný převod majetku**, který uskutečňujeme na základě darovací smlouvy dle občanského zákoníku, a který nemusí mít přesně vymezený účel.²⁹

Soukromé dárcovství v České republice se rok od roku stává významnou oporou neziskových organizací. Počet i objem darů bez přestání roste a čím dál více dárců se tak začíná blíže zajímat o činnost podpořené organizace a uvažuje o tom, jak zabezpečit, aby se jejich dar co nejlépe podílel na řešení daného problému. Firmy a jednotlivci mohou díky darům poskytnutým na dobročinné účely využít daňové úlevy (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).³⁰

Mezi pravidelný příjem CHO patří tudíž také dary. **Hlavními dárci** v oblasti nadací jsou např. Nadace rozvoje občanské společnosti, Nadace pomozte dětem, Nadace VIA, a další. Ke generálním partnerům se pak řadí např. Moravskoslezské cukrovarny, a.s., IVAX PHARMACEUTICALS, s. r. o., Česká katolická charita, DCHO.³¹ Podrobnější informace o celkové výši darů a jejich podílu na celkových výnosech CHO za sledované období uvádí tabulka zobrazená v Příloze č. 6.

3.2.2.2 *Sbírky*

Podle zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a změně některých zákonů, je veřejnou sbírkou získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, zvláště humanitární či charitativní, rozvoj vzdělání, tělovýchovy, sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního prostředí. Sbírkou může konat jen právnická osoba.³²

²⁹ PARKOSOVÁ, D. *BULLETIN*. 2000, ročník VIII, číslo 9, [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <http://www.brailnet.cz/szpoajp/jak_darovat.html>.

³⁰ Nadace Via. *Rádce dárce* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.nadacevia.cz/cz/radce-darce>>.

³¹ Výčet nejvýznamnějších firemních a soukromých dárců pak uvádí CHO na svých webových stránkách www.charitaopava.cz.

³² Neziskovky.cz. *Fakta - dárcovství* [online]. [cit. 2010-10-25]. Dostupný z WWW: <<http://neziskovky.cz/cz/fakta/darcovstvi/>>.

CHO člení své sbírky na **sbírky církevní**, do kterých řadí sbírku Tříkrálovou a na **sbírky ostatní**. *Tříkrálová sbírka* navazuje na starou lidovou tradici Tříkrálových koled, kdy děti chodily po chalupách a za zpěvu koled a pronesení přání pokoje celému domu dostávaly malou výslužku, kterou tradičně bývají tříkrálové cukříky. Během koledování rozdávají kalendářiky a cukříky, případně jiné propagační a informační materiály místních charit. Charitní tříkráloví koledníci jsou rozeznatelní podle plastových kasiček s logem Charity a na vyžádání se mohou prokázat průkazkou/plnou mocí.³³

Prostřednictvím Tříkrálové sbírky se může kdokoli zapojit do charitní činnosti a podílet se tak na pomoci lidem, kteří ji potřebují. Pro tuto akci se každoročně obětuje několik stovek dobrovolníků, a to především z řad veřejnosti. Mimo toto pouliční koledování je možné se do sbírky zapojit zasláním příspěvku na sbírkové konto.

Tříkrálová sbírka není jen sbíráním peněz na prospěšný účel, ale také společenskou událostí, prostorem pro střetávání se. Provází ji různé doprovodné aktivity pro koledníky a společenské akce – soutěže, požehnání a poděkování koledníkům, průvody, apod.³⁴

Z Tříkrálové sbírky náleží CHO **65 % z vykoledované částky**, kterou použije na financování provozní činnosti (mzdy, energie, materiál) a část na pořízení investic (majetek s pořizovací cenou nad 40 tis. Kč).³⁵ Zbylých **35 %** se rozdělí na 15 %, které případnou na *projekty diecézních charit*, 10 % je věnováno na *humanitární pomoc do zahraničí*, 5 % případně na podporu projektů Charity Česká republika a 5 % je určeno v souladu se zákonem o církevních sbírkách na *náklady sbírky*.³⁶

Podmínky sbírky umožňují, že se *výnos může vyúčtovat i v následujícím období*, tzn., že „nevyčerpané“ finanční prostředky sbírky jsou naúčtovány na rozvahovém účtu „výnosy příštích období“ a využity v následujícím období.³⁷

Do tzv. *ostatních sbírek* jsou zařazeny sbírky, na které má CHO povolení z Moravskoslezského kraje. Sbírkou vyhláší sama, tak aby byly v souladu s účelem a povolením. Např. se jedná o sbírky na provoz Mravenečka nebo na realizaci sběru šatstva.³⁸

Absolutní výši (v tis. Kč) i procentní podíl na celkových výnosech CHO obou výše zmíněných sbírek uvádí tabulka zobrazená v Příloze č. 6. Zdrojem pro tyto hodnoty jsou

³³ Diecézní charita ostravsko-opavská. *Tříkrálová sbírka* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupné z WWW: <<http://dchoo.charita.cz/nase-cinnost/trikralova-sbirka/>>.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ Sdělení z interního zdroje Charity Opava.

³⁶ Diecézní charita ostravsko-opavská. *Tříkrálová sbírka* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupné z WWW: <<http://dchoo.caritas.cz/trikralova-sbirka/vyuziti-sbirky/>>.

³⁷ Sdělení z interního zdroje Charity Opava.

³⁸ Tamtéž.

výsledky hospodaření za sledované období, tudíž mohou tyto částky obsahovat „nevyčerpané“ finanční prostředky již ze sbírky minulé.³⁹

3.2.3 *Vlastní zdroje*

Charita Opava získává vlastní finanční prostředky z činností uskutečňovaných v rámci hlavní činnosti i hospodářské činnosti.

V rámci **hlavní činnosti** realizuje CHO příjmy:⁴⁰

- *z tržeb za vlastní výkony*, kterými se rozumí převážně výrobky chráněných a rehabilitačních dílen,
- *z tržeb za prodané vlastní zboží*,
- *z tržeb za poskytnuté služby*. Tržby z prodeje služeb zahrnují:
 - tržby za služby hrazené zdravotními pojišťovnami (ošetřovatelská a hospicová péče),
 - tržby od uživatelů služeb za základní sociální služby,
 - tržby za fakultativní služby (tržby za služby, které nejsou základními službami, např. půjčování kompenzačních pomůcek, doprava),
 - tržby za služby realizované chráněnými dílnami,
 - tržby za služby poskytované střediskem Wellness centrum (masáže),
 - tržby za obědy rozvážené klientům CHPS.

Mimo jiné se v jejích finančních zdrojích vyskytují i *tržby z prodeje majetku*, které zahrnují tržby z prodeje dlouhodobého majetku a tržby z prodeje materiálu, a *ostatních výnosů* (účtová skupina 64), kam spadají např. úroky z běžného účtu, smluvní pokuty a úroky z prodlení, jiné ostatní výnosy, a další.

Do **hospodářské činnosti**, která má napomáhat financování činnosti hlavní, se řadí:

- *prodej zboží třetích osob*,
- *nájem*,
- *reklama*.

Absolutní výši (v tis. Kč) a procentní podíl na celkových výnosech CHO vlastních zdrojů financování (součet hlavní činnosti a hospodářské činnosti) uvádí tabulka zobrazena v Příloze č. 6.

³⁹ Sdělení z interního zdroje Charity Opava.

⁴⁰ Tamtéž.

3.2.4 Shrnutí

Na základě analýzy zdrojů financování bylo zjištěno, že skladba příjmů Charity Opava je zastoupena jak **zdroji cizími, tak vlastními**.

Největší podíl na celkových výnosech organizace v rámci cizích zdrojů tvoří **provozní dotace**. Nevýhodou tohoto příjmů je jeho neovlivnitelnost. Příjmy z dotací plynou organizaci na základě podané žádosti s požadavkem na určitou výši dotace, nedá se tedy předpokládat, zda bude schválena v celé částce či nikoli. Navíc může dojít ke změně státní dotační politiky a dotace nemusí být poskytnuta vůbec. Následně to může mít negativní dopad na financování poskytovaných služeb.

Pravidelný příjem představují dotace Ministerstva práce a sociálních věcí, Úřadu práce a obce (Město Opava). Výjimečným výnosem jsou dotace Ministerstva Kultury, Moravskoslezského kraje a Evropské unie.

Prostředky ve formě **darů a sbírek**, lze považovat za stálý zdroj, avšak na celkových výnosech se podílí minimálně. Jsou také jedním ze zdrojů, u kterých není předem známa jejich výše. Záleží hlavně na štědrosti dobrovolných dárců, sponzorů a jiných přispěvatelů, jakými peněžními prostředky bude organizace disponovat. Z tohoto důvodu by měla o své činnosti informovat veřejnost, aby si tento finanční zdroj udržela.

Na celkových výnosech se nejvíce podílí, co se týká vlastních zdrojů, **tržby za prodané služby**. Jejich členění je rozsáhlé, nejvíce se v této položce vyskytují tržby pojišťoven. Podíl tržeb za vlastní výkony a tržeb z prodeje zboží tvoří jen malé procento celkových výnosů.

Mimo jiné se ve finančních zdrojích Charity Opava vyskytují i **příjmy z ostatních výnosů**, jejichž procentní podíl je víceméně na stejné úrovni jako podíl tržeb za vlastní výkony. **Tržby z prodeje majetku** jsou zanedbatelným výnosem. Všechny uvedené vlastní zdroje jsou pravidelným příjmem organizace.

Analýza také ukázala, že v každém roce sledovaného období byla skladba vlastních zdrojů stejná, avšak cizí zdroje se již lišily.

V roce 2006 získala všechny výše zmíněné cizí zdroje, kromě dotací z Ministerstva Kultury. V roce 2007 se na financování nepodílely naopak dotace z Moravskoslezského kraje. Příspěvek z Ministerstva Kultury ztratila i v roce 2008 a rok 2009 přinesl ztrátu dotace z EU. V roce 2010 se podpora z EU také neočekává a navíc se nepředpokládá ani příjem z dotací Moravskoslezského kraje a Ministerstva Kultury. Tento rok je tedy, co se týče cizích zdrojů, nejvíce ztrátový.

4 Analýza hospodaření Charity Opava

Pro analýzu hospodaření CHO jsem zvolila *období od roku 2006 až do roku 2009*. Jedná se o čtyřleté období, dle mého názoru, dostatečně dlouhé na to, aby interpretace výsledků provedené analýzy byla co nejméně nepřesná.

Takto dlouhé období jsem zvolila také proto, že CHO poskytuje sociální služby, a v tomto období došlo k několika změnám v souvislosti se zákonem o sociálních službách. Vystává zde tedy otázka, zda novela tohoto zákona nějakým způsobem ovlivnila činnost organizace.

Cílem analýzy, kterou se budu zabývat v kapitole 4.5, je zjistit, jak CHO hospodařila s přidělenými financemi během stanoveného období. Zda výše těchto finančních prostředků stačí ke krytí nákladů organizace.

Dílčím cílem je analyzovat jednotlivá střediska CHO (kapitola 4.4). Určit, které náklady ve středisku převažují a jaký je jejich podíl z hlediska celkových nákladů. Dále zjistit, jakými zdroji financují jednotlivá střediska svůj provoz a v jaké výši se tyto prostředky podílí na celkových výnosech střediska. Stanovit, které středisko se jeví z hlediska provozu pro organizaci jako nejméně výhodné a navrhnout opatření na zlepšení jeho finanční situace.

K rozboru využiji *zprávy o výsledcích hospodaření, rozvahy, výkazy zisků a ztrát, výroční zprávy* za již výše uvedené čtyřleté období. Z důvodu neuzavřeného účetního roku 2010, který podléhá posouzení auditorem, bude využit *rozpočet na rok 2010*.

4.1 Metody rozboru hospodaření

Žádný podnik se při svém hospodaření neobejde bez rozboru finanční situace. Finanční analýza je neoddělitelným prvkem finančního řízení podniku. Jejím hlavním úkolem je komplexně posoudit úroveň současné finanční situace, ale také uvážit budoucí možnosti podniku a navrhnout opatření k jejímu zlepšení.⁴¹

Finanční analýzou se rozumí systematický rozbor získaných dat, která jsou obsažena zejména v účetních výkazech.

K vytvoření analýzy hospodaření CHO jsem zvolila jednu ze základních metod zpracování finanční analýzy – *analýzu stavových (absolutních) ukazatelů*. Tato technika

⁴¹ DLUHOŠOVÁ, D. Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita. 2. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.

zahrnuje především analýzu horizontální a analýzu vertikální. Zdrojem těchto rozborů jsou základní **účetní výkazy – rozvaha a výkaz zisku a ztráty**.

Horizontální analýzou (analýza trendů) zjišťujeme, jak se určitá položka v účetním výkazu změnila oproti předcházejícímu roku, a to jak v absolutní výši, tak i relativní výši. Porovnání položek účetních výkazů mezi jednotlivými roky se provádí na řádcích, horizontálně.

Změny ukazatelů vyjadřujeme následovně:

Absolutní změna = hodnota ukazatele roku (t) – hodnota ukazatele roku (t-1)

Relativní změna = $\frac{\text{hodnota ukazatele roku (t)} - \text{hodnota ukazatele roku (t-1)}}{\text{hodnota ukazatele roku (t-1)}} \times 100$

Vertikální analýzou (procentní rozbor) se rozumí souměření jednotlivých položek základních účetních výkazů k celkové sumě aktiv a pasiv. Aplikace této metody usnadňuje srovnatelnost účetních výkazů s předchozím obdobím a ulehčuje komparaci analyzovaného podniku s jinými firmami v tomtéž oboru podnikání.⁴²

4.2 Rozvaha

V rozvaze je nashromážděno největší množství informací, ze kterých se dozvídáme o podniku celou řadu údajů. Především chceme získat věrný obraz ***o majetkové situaci podniku, o zdrojích financování a o finanční situaci podniku***.

Rozvaha zachycuje stav majetku podniku (aktiv) na jedné straně a zdrojů jeho krytí (pasiv) na straně druhé k určitému časovému okamžiku.⁴³ Aktiva členíme na stálá aktiva zahrnující majetkové složky, které slouží podniku dlouhodobě a postupně se opotřebovávají; oběžná aktiva, která představují ty části majetku, které se spotřebovávají obvykle najednou, případně je proces jejich přeměny v peníze kratší než jeden rok. Pasiva členíme na vlastní jmění a cizí zdroje.⁴⁴

4.3 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty (VZZ) je písemný přehled ***o výnosech, nákladech a výsledku hospodaření*** za určité období. Výsledek hospodaření získáme odečtením nákladů od výnosů.

⁴² RŮŽIČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 144 s. ISBN 978-80-247-3308-1.

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 2. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.

Náklady lze definovat jako peněžní vyjádření spotřeby výrobních činitelů. S jejich vznikem je spojen úbytek majetku podniku vykazovaný v rozvaze.

Výnosy se pak definují jako peněžní vyjádření výsledků plynoucích z provozování podniku a představují finanční částky, na které má podnik nárok z titulu prodeje zboží a služeb. Výnosy zahrnují hodnotové navrácení spotřebovaného majetku a jeho přírůstek (zvýšení netto aktiv).⁴⁵

V rámci analýzy VZZ hledáme odpověď na otázku, jaké jednotlivé položky ovlivňovaly výsledek hospodaření. Informace z tohoto výkazu jsou významným podkladem pro hodnocení podnikové ziskovosti.⁴⁶

4.4 Rozbor hospodaření jednotlivých středisek za období 2006 – 2009

Cílem této kapitoly (4.4) je, jak již bylo uvedeno výše, analyzovat vývoj každého jednotlivého střediska za období 2006 – 2009 s přihlédnutím k roku 2010. K rozboru hospodaření jednotlivých středisek použiji **vertikální analýzu nákladů a výnosů**. Za vztažnou veličinu v provedené analýze byly zvoleny celkové náklady a celkové výnosy každého jednotlivého střediska.

4.4.1 *Střediska v rámci hlavní činnosti*

Do hlavní činnosti CHO se řadí 16 středisek. Jde jak o **střediska služeb seniorům a zdravotnického zařízení** (CHOS, CHPS, Pokojný přístav, Wellness centrum, Denní stacionář pro seniory), tak **střediska sociální pomoci** (Linka důvěry, Naděje, Občanská poradna), a **střediska sociálních služeb** (Rehabilitační dílny Radost pro duševně nemocné a mentálně postižené, Dům Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené, Chráněné a podporované bydlení pro duševně nemocné, Mraveneček, Mateřské centrum Neškola) i **chráněného zaměstnávání** (CHD ve Vlastovičkách, CHTD, CHD sv. Josefa).

4.4.1.1 *Charitní ošetrovatelská služba*

Zakladatelem jednotlivých charitních ošetrovatelsko-pečovatelských služeb (CHOPS) na území Čech bylo Sdružení Česká katolická charita Praha. Založená střediska metodicky vedlo a zásobovalo potřebným zdravotnickým materiálem. Ve spolupráci s Ministerstvem

⁴⁵ DLUHOŠOVÁ, D. Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita. 2. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.

⁴⁶ RŮŽIČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 144 s. ISBN 978-80-247-3308-1.

zdravotnictví rozjelo tříletý projekt, jehož cílem bylo začít poskytovat pacientům v domácím prostředí odbornou zdravotnickou péči. CHOPS fungovala do roku 2006.

V roce 2007 byla rozdělena na tři střediska - **Charitní ošetrovatelskou službu**, **Charitní pečovatelskou službu**, která je registrovanou sociální službou⁴⁷ a **hospicovou péčí „Pokojný přístav“** poskytující odbornou zdravotnickou péči.

Hlavní myšlenkou CHOS je nemocnému člověku poskytnout komplexní zdravotní péči v jeho domácím prostředí. CHOS nabízí úkony agentury domácí zdravotní péče, která je definována jako zvláštní ambulantní péče poskytovaná jedincům a akutním nebo chronickým onemocněným. Zapůjčuje zdravotnické pomůcky, přednostně však svým klientům.⁴⁸

Analýza nákladů a výnosů střediska CHOS (Příloha č. 8) ukázala, že **spotřebované nákupy** byly v roce 2006 nejvyšší, z důvodu nulových hodnot spotřeby energie a PHM. Domnívám se, příčinou těchto hodnot je, že středisko bylo součástí CHOPS a tyto náklady neúčtovalo. Největší podíl spotřebovaných nákupů na celkových nákladech byl v roce 2008 (15,13 %), díky vysoké spotřebě PHM. **Služby** do roku 2008 rostly velice různorodě a od roku 2009 začaly klesat. Tento nestejnoměrný vývoj služeb je zapříčiněn nulovými hodnotami nákladů na reprezentaci ve dvou obdobích. Podíl **osobních nákladů** se pohybuje průměrně na 76,5 %. Největší podíl měly v prvních dvou letech. **Daně a poplatky** se na celkových nákladech podílí minimálně. Výše **ostatních nákladů** je velice proměnlivá, jelikož součástí této položky je více nákladů. Největší podíl nastal v roce 2009 (6,76 %) a obdobný se očekává i v roce 2010. Domnívám se, že existence těchto nákladů se nedá přepokládat a ani ovlivnit, proto je jejich podíl na celkových nákladech ve sledovaném období různý. **Odpisy, prodaný majetek** tvoří nejvyšší položku v roce 2006, podíl na celkových nákladech v tomto roce činil 13,10 %, v následujících letech je již zanedbatelný. **Poskytnuté příspěvky** byly realizovány pouze v letech 2006 a 2007 v zanedbatelné výši 0,2 % celkových nákladů.

Položka **tržby za vlastní výkony a zboží**, kterou tvoří tržby od zdravotní pojišťovny a tržby za služby, se pohybuje do roku 2008 spíše rovnoměrně, kdy podíl na celkových výnosech střediska činí průměrně 66 %. V roce 2009 jsou tyto tržby nejvyšší (93,01 %) a následně se očekává pokles o cca 8 %. Tato položka je nejpodstatnějším příjmem střediska. Podíl **ostatní výnosů** se pohybuje okolo 2,5 %. Výjimku tvoří rok 2008, kdy byla hodnota výnosů nulová a rok 2009, kdy se podílela na celkových výnosech 0,57 %. **Tržby z prodeje majetku** se podílí významně jen v roce 2008 ve výši 15,64 %. V ostatních letech k žádnému

⁴⁷ CHARITA OPAVA. *Dvacet zastavení v Charitě Opava*. 1. vyd. RETIS GROUP, 2010. 85 s. ISBN 978-80-254-6621-6.

⁴⁸ Charitní pečovatelská služba. *Charita Opava* [online]. [cit. 2010-11-8]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=27&Ilg=3&IIlg=32>>.

dalšímu prodeji nedošlo. **Přijaté příspěvky** (dary a církevní sbírky) jsou druhým nejvýznamnějším výnosem CHOS. Hodnotu darů ani výnosy sbírky nelze ovlivnit, jejich výše závisí na štedrosti lidí, proto je procentní podíl v jednotlivých letech na celkových výnosech nerovnoměrný. Nejvyšší byl v roce 2006 (27,79 %), v roce 2009 nejnižší z důvodu nulového výnosu z darů. **Provozní dotace** (dotace úřadu práce) se podílí na celkových výnosech v roce 2007 (16,48 %) a v roce 2008 (7,14 %). Jedná se o výjimečný jednorázový příjem střediska.

Středisko CHOS dosahuje ve čtyřech obdobích ztráty, výjimku tvoří rok 2008, kdy vykázalo zisk ve výši Kč 265 985,-. Tato skutečnost je způsobena mimořádným příjmem v podobě tržby z prodeje majetku, kdy tento výnos dosáhl 15,64 % na celkových výnosech střediska a jeho hodnota v Kč činila 391 000,-. Celkové výnosy za sledované období rostou a rostou i celkové náklady střediska. Největší ztráty v hodnotě Kč 68 003,- dosáhlo v roce 2006, kdy jeho výnosy netvořily žádné dotace a odpisy byly dosti vysoké. Nejmenší ztrátu vykázalo v roce 2009 v částce Kč 9 399,-, díky vysokým tržbám od pojišťovny a snížení položek spotřebované nákupy a služby.

4.4.1.2 Charitní pečovatelská služba

Posláním CHPS je umožnit starým, zdravotně postiženým, osamělým lidem laskavou a odbornou péči, co nejdelší pobyt ve vlastním sociálním prostředí.⁴⁹ CHPS byla v roce 2007 zaregistrována na krajském úřadě v souladu se zákonem o sociálních službách, podle § 40.

Z analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 9) střediska CHPS vyplývá, že podíl **spotřebovaných nákupů** se průměrně pohybuje okolo 5 %, výjimku tvoří rok 2007, kdy vzrostl na 8,55 %, díky nákladům na prodané zboží. Položka **služby** se na celkových nákladech podílela nejvíce v roce 2008 (20,6 % celkových nákladů), do tohoto roku roste, pak mírně klesá. Nejvíce se na službách podílí ostatní služby. **Osobní náklady** jsou nejvýznamnější nákladovou položkou střediska a jejich výše dosahuje průměrně 73,3 % celkových nákladů (jsou tvořeny převážně mzdovými náklady). **Daně a poplatky** spolu s **ostatními náklady** jsou položkou zanedbatelnou. **Odpisy, prodaný majetek** se podílí na celkových nákladech v minimální výši, vyšší podíl 4,15 % byl vykázán v roce 2007. **Poskytnuté příspěvky** jsou v nulové výši s výjimkou roku 2007, kdy byl poskytnut finanční příspěvek v absolutní výši Kč 300,-.

⁴⁹ Charitní pečovatelská služba. *Charita Opava* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=18&Ilg=2&IIlg=24>>.

Tržby za vlastní výkony a zboží se na celkových výnosech střediska podílí nejvíce. Nejvyššího výnosu bylo dosaženo v roce 2006 (61,82 %), kdy středisko vykazovalo tržby z pojišťovny. V tomto období bylo součástí CHOPS. V následujících letech docházelo k poklesu podílu až do roku 2009 (38,85 %). V tomto roce jako v jediném vykazovalo tržby za vlastní výkony. V roce 2010 se očekává, o něco vyšší podíl. **Ostatní výnosy** mají velmi proměnlivý, ale na výnosech střediska nevýznamný podíl. Položka **přijaté příspěvky**, která zahrnuje přijaté dary a sbírky, ovlivnila celkové výnosy především v roce 2006 (11,49 %) a v roce 2008 (5,75 %). V ostatních letech byl její podíl zanedbatelný. Významným zdrojem střediska jsou **provozní dotace**, které se průměrně na celkových výnosech podílí 55,5 %. Výjimkou je rok 2006, kdy plynuly středisku dotace z rozpočtu kraje a z ÚP, podíl na celkových výnosech činil jen 25,31 %. Od roku 2007, kdy došlo ke sjednocení způsobu financování sociálních služeb (novela zákona o sociálních službách), plynou středisku dotace z rozpočtu MPSV. Od roku 2007 je poskytovatelem dotací mimo jiné i obec.

Za sledované období dosahuje středisko CHPS pravidelně ztráty. V roce 2006, kdy bylo ještě součástí CHOPS, ztráta činila Kč 66 401,-. Následující rok, když bylo dle zákona o sociálních službách rozděleno na samostatnou službu, vykazovalo ztrátu nejnižší. V tomto roce se celkové náklady střediska snížily a celkové výnosy naopak vzrostly. Velký výnos obdrželo ve formě dotace z MPSV a rozpočtu obce, kterým vyrovnalo ztrátu dotace kraje. Rok 2008 přinesl snížení celkových nákladů, bohužel se snížily i celkové výnosy, především tržby za služby, dosažená ztráta byla o něco vyšší, než v roce minulém. V roce 2009 byl záporný hospodářský výsledek ve výši Kč 7 862,- díky nárůstu tržeb za služby i přijatým dotacím o Kč 2 092,- nižší než v roce 2008. V roce 2010 se očekává ztráta nejvyšší (Kč 41 000,-), kdy se předpokládá zvýšení celkových nákladů.

4.4.1.3 Charitní hospicová péče „Pokojný přístav“

Charitní hospicová péče „Pokojný přístav“ zahájila svou činnost 1. 4. 2007. Z tohoto důvodu se v analýze nákladů a výnosů nevyskytuje rok 2006. Jedná se o nestátní zdravotnické zařízení, které je členem Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče a jehož posláním je podpora doprovázení těžce nemocného člověka a jeho blízkých náročným úsekem života.

Služba je terénní, tzn., je poskytována v domácnosti klienta. Pro kvalitní zajištění služby je potřeba dobrá spolupráce s rodinou. Služba je poskytována samostatně pracujícími

registrovanými sestrami, které na základě indikace onkologa, lékaře z ambulance bolesti či praktického lékaře zajišťují odbornou službu, vždy s ohledem na potřeby klienta.⁵⁰

Na základě analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 10) střediska „Pokojný přístav“ vyplynulo, že **osobní náklady** tvoří jako v předešlých dvou střediscích největší položku nákladů, jejíž podíl činí průměrně 58,8 %. **Spotřebované nákupy** tvoří druhou nejvýznamnější položku nákladů. Jejich výše je různorodá, největší dosažený podíl činí 41,59 % v roce 2008, nejmenší 9,44 % v roce 2009, což je způsobeno výrazným poklesem spotřeby materiálu. Za pravidelný náklad lze považovat spotřebu PHM, za velmi mimořádný spotřebu energie. **Služby** se v letech 2007 a 2008 pohybovaly víceméně na stejné hodnotě (cca 6 %), následně vzrostly o cca 3 %. Za toto zvýšení mohou opravy a udržování i ostatní služby. **Daně a poplatky** tvoří zanedbatelnou položku celkových nákladů. Podíl **ostatních nákladů**, které jsou tvořeny dary a ostatními náklady, je od roku 2007 klesající, největší hodnoty dosáhl právě v tomto roce (7,79 %). Hodnota **odpisů, prodaného majetku** se pohybovala v prvních dvou obdobích okolo 3 %, ve zbývajících dvou okolo 7 %. **Poskytnuté příspěvky** jsou v nulové hodnotě, s výjimkou roku 2008, kdy jejich podíl činí 0,8 % celkových nákladů.

Tržby za vlastní výkony a zboží jsou příjmy pohybující se okolo 43 % na celkových výnosech, výjimku tvoří rok 2007, kdy středisko nevykazovalo žádné příjmy za tržby od pojišťovny, pouze tržby za služby. Domnívám se, že příčinou malého podílu na celkových výnosech (2,92 %) je první rok působení střediska, kdy ještě nemělo s pojišťovnami smlouvy. Vývoj položky **ostatní výnosy** je velmi nerovnoměrný. Výrazné snížení v roce 2007, kdy tvořila 0,68 % celkových výnosů, je způsoben poklesem úroků z půjčky, které minulé období vykazovala. **Tržby z prodeje majetku** evidovalo středisko pouze v roce 2008 (1,16 % podíl). **Přijaté příspěvky** jsou trvalým zdrojem příjmů, avšak do roku 2009 klesajícím. Nárůst se očekává opět v roce 2010. Jejich průměrný podíl činí 30 %. **Provozní dotace** jsou taktéž pravidelným a navíc důležitým příjmem. Jejich poskytovatelé se za sledované období mění. Nejvyšší dotaci obdrželo středisko v roce 2007 z ÚP (44,37 % podíl), následně příjem ve formě dotací hodně poklesl. Podíl v ostatních letech se pohybuje okolo 25 % na celkových výnosech a dotace byly poskytnuty také z rozpočtu kraje či obce.

Středisko „Pokojný přístav“ (CHHP) vykazuje ve sledovaném období ztráty. V prvním roce své činnosti vykázalo ztrátu Kč 21 788,-, v následujícím období již byla mnohem nižší a zároveň nejmenší za sledované období. V roce 2008 vzrostly všechny nákladové položky

⁵⁰ Charitní hospicová péče Pokojný přístav. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-01-31]. Dostupné z [www: <http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=4&ligen=4>](http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=4&ligen=4).

střediska. Tento stav zachránily výnosy v podobě dosud nerealizovaných tržeb od pojišťoven. Souhrnně celkové náklady i celkové výnosy oproti roku 2007 velmi vzrostly. V roce 2009 dosáhlo středisko opět ztráty, ale jen o něco vyšší než v roce minulém. Náklady a výnosy se zvýšily rovnoměrně. Nejvyšší ztráta za sledované období se očekává v roce 2010 v hodnotě Kč 49 000,-, kdy nárůst nákladů je daleko větší než nárůst výnosů. Předpokládá se vyšší objem osobních nákladů, naproti tomu pokles ostatních výnosů.

4.4.1.4 Wellness centrum

Chráněné pracoviště pod názvem „Středisko masážních služeb“ vzniklo v lednu 1999 jako první svého druhu v České Republice. Cílem bylo nabídnout zaměstnání kvalifikovaným těžce zrakově handicapovaným masérům, široké veřejnosti pak poskytovat vysoce kvalitní a cenově dostupné rehabilitační služby. 1. ledna 2006 změnilo název na Wellness centrum.

Středisko nabízí možnost vyvážit masáží a koupelí účinky negativních vlivů způsobených návalem práce či napětím v soukromém životě.⁵¹ Během let se středisko postupně rozšiřovalo a rozvíjelo, přibyla řada nových procedur a otevřeno bylo detašované pracoviště v centru Opavy. Kromě pestré nabídky rehabilitačních procedur nabízí Wellness centrum osvědčené produkty několika českých firem.

Wellness centrum je jedno z chráněných pracovišť CHO, splňuje podmínky pro náhradní plnění dle § 81 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.⁵²

Na základě provedené analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 11) střediska Wellness centrum bylo zjištěno, že u **spotřebovaných nákupů** byl podíl na celkových nákladech nejvýraznější v roce 2009 (14,56 %), díky velkému nárůstu spotřeby materiálu. Tento podíl byl o polovinu větší, než v ostatních letech, kdy činil cca 7,5 %. Položka **služeb** se ve sledovaném období pohybuje průměrně na 4,6 %. Nejmenší podíl činil 3,38 % v roce 2007. **Osobní náklady** jsou, z hlediska všech nákladů, největší položkou střediska. Jejich podíl na celkových nákladech je kolísavý, průměrně se pohybuje na 82 %. Nejvyšší byl v roce 2006 (90,13 %). Zanedbatelnou položkou, jsou **daně a poplatky**, které kromě roku 2008, mají nulovou hodnotu. **Ostatní náklady** jsou opět v minimální výši, jejich podíl na celkových nákladech je nevýznamný. **Odpisy, prodaný majetek** jsou největší v roce 2007, kdy činí 10,06 %, v roce 2010 se očekává 0,93 % podíl, v ostatních letech jsou nulové.

⁵¹ CHARITA OPAVA. *Dvacet zastavení v Charitě Opava*. 1. vyd. RETIS GROUP, 2010. 85 s. ISBN 978-80-254-6621-6.

⁵² Wellness centrum. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=10&Ilgem=21>>.

Tržby za služby a zboží se na celkových výnosech se podílí průměrně 44 % v prvních třech letech, následně jejich podíl klesá. Tržby za služby jsou, jak se dá předpokládat z účelu střediska, jedním z nejdůležitějších zdrojů, prodané zboží se podílí minimálně a teprve od roku 2009. **Ostatní výnosy** se nejvíce podílely v roce 2008 (5,54 %), v ostatních letech byla jejich výše minimální, nebo dokonce nulová. **Přijaté příspěvky**, které zahrnují dary a sbírky, jsou velmi nestabilním zdrojem střediska. Jejich podíl je minimální a značně proměnlivý. Nejvýraznější výnos se očekává v roce 2010 (18,06 % podíl). **Provozní dotace** jsou největším zdrojem příjmů, průměrný podíl činí 52 %, ale jejich vývoj je kolísavý. Středisko je chráněným pracovištěm, proto pravidelný přísun peněžních prostředků zajišťují dotace ÚP. V roce 2007 se na financování podílely i dotace obce a EU, jejich hodnota ale tvoří oproti dotacím ÚP malou částku.

Hospodářský výsledek střediska Wellness centrum se pohybuje v záporných hodnotách. V roce 2006 vykázalo ztrátu nejmenší (Kč 5 422,-), celkové náklady se téměř rovnaly výnosům. Rok 2007 přinesl ztrátu o něco vyšší, díky nárůstu spotřebovaných nákladů a mimořádnému nákladu v podobě odpisů majetku. Provozní dotace zaznamenaly mimořádný příjem z rozpočtu obce a EU, proto jejich podíl vzrostl. Naopak velmi poklesly přijaté příspěvky. V roce 2008 se podařilo ztrátu snížit (o Kč 4 811,-). Velký nárůst vykázaly tržby za služby a ostatní výnosy díky úrokům z půjčky. Rok 2009 přinesl velké náklady v podobě nákladů na prodané zboží a ostatní služby. Mimořádný nárůst nastal i u ostatních nákladů. Vzrůst celkových nákladů vyrovnal přírůstek dotací ÚP a přijaté dary, a ztráta nebyla vysoká. Největší se předpokládá v roce 2010 v částce Kč 54 000,-, přes očekávané snížení spotřebovaných nákupů a nákladů na služby a velkému přísunu darů a tržeb za služby.

4.4.1.5 Denní stacionář pro seniory

Denní stacionář vznikl 1. března 1995 jako Klub sv. Anežky. Prvotní myšlenka byla vybudovat zařízení, které by bylo pomocí především osamělým ženám, které se již z důvodu zhoršeného zdravotního stavu nemohly zapojit do různých aktivit. Od roku 2008 zařízení změnilo název na Denní stacionář pro seniory.

Denní stacionář je sociální zařízení, které svým klientům nabízí bohatý program i odbornou péči. Velkou pozornost zaměstnanci věnují fyzickým, psychickým, sociálním i duchovním potřebám každého člověka a zároveň podporují jeho přirozené rodinné zázemí.

Posláním je tedy poskytnout seniorům a osobám se zdravotním postižením profesionální sociální službu, pomoci jim zachovat pocit vlastní hodnoty a důstojnosti, podporovat jejich soběstačnost.⁵³

Z provedené analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 12) tohoto střediska vyplývá, že **osobní náklady** jsou položkou, která se na celkových nákladech podílí nejvíce. Její průměrný podíl činí 65 %. Do roku 2008, kdy se podílí nejvíce (78,96 %), roste, od roku 2009, mírně klesá. Podíl **služeb** byl nejvyšší v roce 2006 (15,85 %), následně do roku 2008 klesal. V roce 2009 a 2010 vykazuje cca 14 % podíl. Položku služeb tvoří převážně náklady v podobě ostatních služeb. **Spotřebované nákupy** do roku 2007, kdy dosáhly největšího podílu (11,83 %) rostly. Od roku 2008 klesají. Mírný vzrůst se očekává opět v roce 2010. **Daně a poplatky** jsou zanedbatelnou položkou. **Ostatní náklady** vykazují kolísavý vývoj. Do roku 2007 rostly, následně klesaly, pak opět rostly. Největší podíl 5,13 % byl v roce 2007. **Odpisy a prodaný majetek** dosáhl v roce 2006 podílu 6,36 %, v ostatních letech se pohyboval na cca 1,10 % celkových nákladů. V roce 2010 se očekává menší nárůst (o 2,3 %).

Tržby za vlastní výkony a zboží tvořené jen tržbami za služby do roku 2008 rostou. V roce 2009 je podíl na celkových výnosech téměř shodný s podílem minulého období a v roce 2010 se předpokládá mírný pokles. Nejméně 13,4 % se podílely na celkových výnosech v roce 2006, nejvíce v roce 2008 (27,64 %). **Ostatní výnosy** vykazují velmi nerovnoměrný a zanedbatelný podíl. Nárůst se očekává v roce 2010 na 5,47 %. **Tržby z prodeje majetku** byly uskutečněny jen v roce 2006 a dosáhly 0,53 % celkových výnosů. Vývoj položky **přijaté příspěvky** je kolísavý. V jednom období roste, v následujícím klesá. Největší podíl nastal v roce 2006 (13,25 %), nejmenší v roce 2009 (4,56 %). Pravidelný příjem tvoří dary tuzemské a církevní sbírky, nepravidelně se objevují dary nadací a ostatní sbírky. Nejvýznamnějším příjmem pro středisko jsou **provozní dotace**. Jejich podíl na celkových výnosech je do roku 2008 klesající a průměrně činí 65 %. Největší podíl byl v roce 2006 (70,25 %). Pravidelným poskytovatelem dotací je (obec). V roce 2006 byly vystřídány dotace kraje dotacemi MPSV. V roce 2008 můžeme vysledovat zápornou hodnotu u dotací ÚP, jedná se o vrácení nevyčerpané dotace z minulého období. Rok 2009 přinesl mimořádný příjem z MK, jehož výše ale nebyla k celkovým výnosům nikterak velká.

Středisko vykazuje ve sledovaném období ztráty. Jejich výše je proměnlivá. Nejmenší zaznamenalo v částce Kč 4 010,- v roce 2008, jejíž příčinou byl výrazný pokles ostatních

⁵³ Denní stacionář pro seniory. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=5&Igen=5>>.

nákladů, svou hodnotu snížily i položky spotřebované nákupy a náklady na služby. V tomto roce došlo ke zvýšení tržeb za služby a přijatých příspěvků. Největší ztráta se očekává v roce 2010 v částce Kč 46 000,-, kdy se předpokládá absolutní zvýšení všech položek nákladů. Tento růst budou kompenzovat výnosy v podobě ostatních výnosů, dále velký objem přijatých příspěvků a stálý příjem ve formě dotací.

4.4.1.6 Linka důvěry

„Linka pomoci – povodeň“ vznikla v roce 1997. Byla založena jako pracoviště pro lidi, kteří byly v roce 1997 postiženi povodní. V roce 2000 se přejmenovala na Linku důvěry a slouží jako první psychosociální pomoc lidem v situacích, které nejsou schopni sami unést.

V roce 2007 jsou linky důvěry zařazeny jako sociální služba „telefonická krizová pomoc“ podle zákona o sociálních službách. Linka důvěry se po celou dobu fungování zapojuje do činností profesní asociace ČAPLD (Česká asociace pracovníků Linek důvěry), která se stará o udržení kvality služeb a růstu oboru.⁵⁴ Výhodou Linky pomoci je dostupnost a anonymita. Středisko má pouze 2 stálé zaměstnance, dalších 16 až 20 jsou externě pracující lidé (zdravotníci, lékaři, terapeuti, sociální pracovníci, apod.).

Posláním je profesionálně poskytovat službu telefonické krizové pomoci osobám v obtížné životní situaci, v situaci ohrožení zdraví nebo života, v dlouhodobě nepříznivé situaci, kteří ji nemohou nebo nedokáží zvládnout vlastními silami. Tato služba je osobám poskytována v jejich sociálním prostředí, ve kterém se v danou chvíli nacházejí (terénní charakter služby).⁵⁵

Z analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 13) střediska Linka důvěry vyplynulo, že **spotřebované nákupy** tvoří minimální podíl celkových nákladů, který se pohybuje okolo 2 % v prvních dvou sledovaných letech. Mírného vzrůstu dosáhl v letech následujících. Podíl nákladů na **služby** má kolísavý vývoj. Největší podíl nastal v roce 2006 (12,45 %), nejmenší v roce 2009 (5,66 %). Největší položku ze všech nákladů střediska tvoří **osobní náklady**, jejichž průměrný podíl činí 86 %. Nejméně se podílely na celkových nákladech v roce 2008, což je výrazný pokles oproti roku 2007 (o téměř 9 %), kdy jsou osobní náklady nejvyšší (90,41 %). **Ostatní náklady, odpisy a prodaný majetek** se podílejí minimálně a jen v letech

⁵⁴ CHARITA OPAVA. *Dvacet zastavení v Charitě Opava*. 1. vyd. RETIS GROUP, 2010. 85 s. ISBN 978-80-254-6621-6.

⁵⁵ Linka důvěry. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=101&IIgen=14&IIIgen=106>>.

2006 a 2008. **Poskytnuté příspěvky** jsou ve sledovaném období nulové, výjimku tvoří rok 2006, ale jejich podíl je zanedbatelný.

Tržby za vlastní výkony a zboží byly realizovány pouze v prvních dvou letech sledovaného období. V roce 2006 tvořily 2,71 % celkových výnosů a v roce 2007 jen 0,05 %. Podíl **ostatních výnosů** se pohybuje do 1 %, výjimkou je rok 2010, kdy se očekává velmi vysoký nárůst až na 14,22 % celkových výnosů. **Tržby z prodeje majetku** nejsou v tomto středisku realizovány, vyjma roku 2010, kdy se prodej majetku očekává a tvoří 2,84 % podíl. **Přijaté příspěvky** ve formě darů jsou pravidelným, ale nerovnoměrným příjmem střediska. Příspěvky ve formě sbírek jsou spíše ojedinělé. V roce 2007 činil podíl příspěvků na celkových výnosech 11,17 %, v roce minulém a následujícím cca 4,9 %. Nejmenší byl v roce 2009 (1,7 %), největší se očekává v roce 2010, kdy má dosáhnout až 28,44 %. **Provozní dotace** jsou nejdůležitějším příjmem střediska, bez nich by nemohlo realizovat svou činnost, jelikož se jedná o sociální službu poskytovanou, dle § 72 zákona o sociálních službách, bez úhrady. Průměrný podíl dotací činí 93 %. Výjimku tvoří rok 2010, kdy se očekává podíl na celkových výnosech 54,50 %. Pravidelnými poskytovateli dotací jsou MPSV a město Opava (obec).

Středisko Linka důvěry dosahuje ve sledovaných letech ztráty. V roce 2006 činila Kč 17 048,-, v roce následujícím byla o Kč 2 196,- menší. Předpokládám, že tento pokles způsobily nulové hodnoty ostatních nákladů, odpisů, poskytnutých příspěvků, a vyšší příjem ve formě darů. V roce 2008 byla vykazovaná ztráta nejnižší (Kč 3 266,-). Domnívám se, že příčinou jsou výrazně nízké osobní náklady, oproti ostatním letům. Také příjem z dotací je vysoký, díky výjimečnému příjmu z EU. I když se podařilo výrazně snížit celkové náklady, celkové výnosy poklesly více a ztráta opět vzrostla, v roce 2009 činila Kč 9 786,-. Očekává se, že v roce 2010 vzrostou jak náklady na služby, tak osobní náklady. Výrazný pokles příjmů z dotací je kompenzován výrazně vyššími dary a ostatními výnosy. Přesto je předpokládána ztráta oproti předchozím letům největší (Kč 54 000,-).

4.4.1.7 NADĚJE – středisko krizové pomoci

Počátky Střediska vzájemné pomoci, které dnes nese název Naděje (změna názvu v roce 2009), spadají až do roku 1990. Od roku 2007 bylo registrováno jako krizová pomoc dle zákona o sociálních službách.⁵⁶

⁵⁶ Naděje Středisko krizové pomoci. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=101&IIgen=14&IIIgen=106>>.

Středisko vyvíjí tři základní činnosti – sociální výpomoc, nouzové ubytování a příruční šatník. Naděje spolupracuje např. s Azylovým domem, Fondem ohrožených dětí, Poradnou pro ženy a dívky a dalšími.⁵⁷

Posláním je poskytovat ambulantní krizovou pomoc lidem, kteří svou situaci vnímají jako neodkladnou, naléhavou a nedokáží ji v dané chvíli zvládnout vlastními silami.

Na základě analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 14) střediska Naděje, bylo zjištěno, že podíl **spotřebovaných nákupů** na celkových nákladech v roce 2007 poklesl o 2,88 % a byl nejnižší, od roku 2008 opět vzrůstá. Nejvyšší byl v roce 2006 (8,42 %). Náklady na **služby** v roce 2006 a 2007 vykazovaly podíly nejvyšší (více než 11 %). V ostatních letech podíl klesl na průměrnou hodnotu 6 %. Největší položkou z hlediska všech nákladů střediska jsou **osobní náklady**, které po celé sledované období mírně rostou. Průměrně se podílí na celkových nákladech 72,3 %. Nejmenší podíl byl v roce 2006, nejvyšší v roce 2009. **Daně a poplatky** byly vykázány jen v roce 2006, jejich hodnota je minimální. **Ostatní náklady**, byly svým podílem téměř na stejné úrovni v prvních dvou letech (cca 10 % celkových nákladů), načež poklesly a průměrný podíl činí cca 5 %. Položka **odpisy a prodaný majetek** měla proměnlivý vývoj. Nejvyšší byla v roce 2008 (9,24 %), vykázala i nulovou hodnotu. **Poskytnuté příspěvky** byly realizovány pouze dvakrát a na celkových nákladech se podílely minimálně.

Podíl **tržeb za služby** na celkových výnosech je malý a nerovnoměrný. V roce 2008 dokonce nulový. **Ostatní výnosy** byly významnější v roce 2006 (6,52 %) a o málo větší podíl se očekává i v roce 2010. V mezidobí se podílely na celkových výnosech minimálně. **Tržby z prodeje majetku** nejsou zdrojem příjmů střediska. Výjimečně se očekává příjem v roce 2010, podíl na celkových výnosech má činit 11,36 %. **Provozní dotace** jsou základním příjmem střediska, jejichž průměrný podíl činí 81 %. Podíl dotací do roku 2008 roste, načež klesá. Mírný nárůst se očekává v roce 2010. Středisko pravidelně financuje svými dotacemi MPSV a obec, v prvních třech letech navíc i Úřad práce.

Středisko Naděje dosahuje ve sledovaném období ztráty. Nejvýraznější zaznamenalo v roce 2007 v částce Kč 27 292,-. Celkové náklady velmi vzrostly oproti roku předchozímu (převážně díky vzrůstu nákladů na služby, osobním a ostatním nákladům) a celkové výnosy tuto částku nepokryly, poklesly přijaté příspěvky i ostatní výnosy. V roce 2008 výrazně poklesly náklady na služby a ostatní náklady, nebyly poskytnuty žádné příspěvky. Celkové výnosy také poklesly, zejména díky nulové hodnotě tržeb za služby. Středisko i tak vykázalo nejmenší ztrátu za sledované období (Kč 4 320,-). Rok 2009 přinesl pokles dotací a ostatních

⁵⁷ CHARITA OPAVA. *Dvacet zastavení v Charitě Opava*. 1. vyd. RETIS GROUP, 2010. 85 s. ISBN 978-80-254-6621-6.

výnosů, naopak vzrůst přijatých příspěvků a opět realizaci tržeb za služby. Celkové náklady vzrostly a středisko vykázalo o něco větší ztrátu, než v roce minulém. Velmi vysoká ztráta, se očekává v roce 2010 (Kč 50 000,-), díky poklesu přijatých příspěvků. Středisko v tomto roce hodlá realizovat tržbu z prodeje majetku v částce Kč 100 000,-.

4.4.1.8 Občanská poradna

Občanská poradna navazuje na pětiletou činnost sociálně-právní poradny. Toto středisko poskytuje odborné sociální poradenství, které je charakteristické systémem práce s uživatelem, zplnomocňováním uživatele a komplexním přístupem k němu a jeho situaci. Je založeno na principech bezplatnosti, diskrétnosti, nestrannosti a nezávislosti.

Středisko je členem Asociace občanských poraden, která upozorňuje příslušné státní a místní orgány na nedostatky legislativy a na neřešené problémy občanů ve snaze ovlivnit vývoj politiky a sociálních služeb.⁵⁸

Z provedené analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 15) střediska vyplývá, že největší podíl z celkových nákladů připadá na **osobní náklady**. Jejich průměrný podíl je 82 %. Nejnižší byly v roce 2006 (74, 81 %), nejvyšší v roce 2008. Výši osobních nákladů udávají především mzdové náklady. Druhou výraznější položku nákladů tvoří **služby**. V letech 2006 a 2007 se podíl pohyboval okolo 13 %, načež v roce 2008 o polovinu klesl, především díky poklesu nákladů na opravy a udržování a ostatních služeb. Následující rok opět mírně vzrostl. V roce 2010 se očekává 7,14 % podíl. **Spotřebované nákupy**, se podílely na celkových nákladech nejméně v roce 2007, díky poklesu spotřeby materiálu, mírně vzrostly v roce 2008, kdy výrazně stoupla spotřeba energie. V ostatních letech se podílely rovnoměrně okolo 7,5 %. Jen v roce 2006 byla součástí těchto nákladů spotřeba PHM. **Daně a poplatky a odpisy, prodaný majetek** se podílely na celkových nákladech pouze jednou, a navíc zanedbatelně. **Ostatní náklady a poskytnuté příspěvky** se podílí pravidelněji, ale také nikterak významně.

Největší podíl na celkových výnosech zaujímají **provozní dotace**. Jejich průměrný podíl činí 88 %. Nejvíce se podílely v roce 2008 (91,61 %), díky příspěví EU a v roce 2010 se předpokládá až 95,9 % podíl. Nejmenší podíl nastal v roce 2007 (78,83 %), kdy byla hodnota dotací oproti jiným letům nejmenší. Pravidelným poskytovatelem je MPSV a obec, pouze dvakrát se podílela EU a ÚP. Činnost střediska je také závislá na **přijatých příspěvcích** ve formě darů a sbírek. Jejich podíl je ale nepravidelný, vývoj udává proměnlivá hodnota darů, sbírky jsou spíše zanedbatelné. Největší podíl byl vykázán v roce 2007 (11,65 %). Podíl

⁵⁸ CHARITA OPAVA. *Dvacet zastavení v Charitě Opava*. 1. vyd. RETIS GROUP, 2010. 85 s. ISBN 978-80-254-6621-6.

ostatních výnosů, které tvoří úroky z půjčky a ostatní výnosy je nerovnoměrný. Úroky z půjčky byly realizovány jen v roce 2006, tudíž v tomto období byl podíl na celkových výnosech největší (7,95 %). V ostatních letech je spíše zanedbatelný. Nejméně výnosné jsou **tržby za služby**. Jejich podíl je zanedbatelný, vyjma roku 2007, kdy činil 7,63 %.

Ve sledovaném období dosahuje středisko Občanská poradna ztráty. V roce 2006 činila Kč 4 045,-. V roce 2007 se podařilo snížit celkové náklady, ale celkové výnosy také poklesly. Vznikla ztráta o Kč 9 760,- vyšší než v roce předcházejícím. Rok 2008 byl příznivější, ztráta byla pouhých Kč 414,-. Nárůst celkových nákladů byl mnohem výraznější, než nárůst výnosů. Středisko v tomto roce obdrželo mimořádně velkou dotaci z EU. V roce 2009 nastala ztráta v částce Kč 5 947,-, příčinou bylo snížení dotací a zvýšení poskytnutých příspěvků. V roce 2010 se očekává ztráta až Kč 47 000,-, z důvodu nulových výnosů za služby a ostatních sbírek, také se odhaduje menší nárůst osobních nákladů.

4.4.1.9 *Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené*

Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené ve Vlastovičkách poskytuje od roku 1996 služby chráněného bydlení a sociální rehabilitace dospělým, těžce zrakově postiženým občanům z celé ČR.

Služba chráněného bydlení je určena pro dospělé osoby s těžkým zrakovým nebo lehkým mentálním postižením, které mají v plánu zjistit či vyzkoušet, zda jsou schopny bydlet samostatně, nebo poznají individuální minimální možnou míru podpory pro svůj co možná nejsamostatnější život.

Služba sociální rehabilitace je určena pro dospělé osoby se zrakovým, mentálním a zdravotním postižením nebo duševní nemocí, které si v rámci výuky sociální rehabilitace chtějí vyzkoušet či osvojit dovednosti potřebné k samostatnému a nezávislému životu. Tato služba je poskytována ambulantní a terénní formou.⁵⁹

Na základě analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 16) bylo zjištěno, že největší podíl na celkových nákladech zastupují **osobní náklady**, jejichž vývoj je za sledované období téměř rovnoměrný a průměrný podíl na celkových nákladech činí 41 %. V letech 2007 a 2008 byl nejvyšší. Rovnoměrně se vyvíjí **spotřebované nákupy**, jejichž podíl je cca 17 %. Menší pokles na 13,24 % celkových nákladů se očekává v roce 2010. Nejvíce je zde zastoupena spotřeba energie. Nákladová položka **služeb** byla nejnižší v roce 2006 (16,72 %), následující

⁵⁹ Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené ve Vlastovičkách u Opavy. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=64&Iigen=11&IIigen=63>>.

období vzrostla na 21,6 % a tento stav si udržela i v roce 2008. V 2009 vzrostla jen mírně a vzrůst (o cca 5 %) se očekává i v roce 2010. Rostoucí tendenci má díky zvyšujícím se ostatním službám. **Podíl odpisů a prodaného majetku** je do roku 2008 klesající, v roce 2009 mírně stoupá, načež se v roce 2010 očekává pokles. Odpisy jsou položkou pravidelnou, která se na celkových nákladech nejvíce podílí v roce 2006. **Daně a poplatky** spolu s **ostatními náklady a poskytnutými příspěvky** jsou položkami, jejichž podíl je nevýznamný.

Tržby za vlastní výkony jsou jednou z výraznějších výnosových položek střediska. Jejich podíl na celkových výnosech do roku 2009 stoupá. Nejmenší podíl byl v roce 2006, v dalších dvou letech vzrostl o cca 10 %. Největší nastal v roce 2009 díky nárůstu tržeb za vlastní výkony. Pokles o cca 4 % se očekává v roce 2010. Podíl položky **přijaté příspěvky** má klesající tendenci. V roce 2006 byl podíl na celkových výnosech nejvyšší (49,83 %), načež klesl o 24 %, z důvodu poklesu jak darů, tak sbírek. V roce 2009 již činil jen 9,49 %. Nejmenší podíl se očekává v roce 2010 (6,92%). Největší položku výnosů tvoří **provozní dotace**. Pravidelným poskytovatelem je MPSV, od roku 2008 i obec, výjimečným ÚP a EU. Do roku 2008 podíl dotací vzrůstal, v roce 2009 poklesl, díky ztrátě dotací ÚP a EU. Mírný nárůst se očekává v roce 2010. Součástí výnosů jsou i výnosy z **aktivace, ostatní výnosy a tržby z prodeje majetku**. Tyto podíly na celkových výnosech jsou ale zanedbatelné, v některých obdobích dokonce nulové.

Celkové náklady v každém sledovaném období vzrůstají, stejně tak rostou i celkové výnosy střediska. Bohužel tyto výnosy nepostačují ke krytí nákladů a středisko dosahuje za sledované období ztráty. V roce 2006 činila Kč 6 578,-, následně bylo dosaženo ztráty o cca Kč 4 000,- vyšší. V roce 2008 vzrostly téměř všechny nákladové položky, z hlediska výnosů vzrostly tržby za služby i přijaté dotace, ale byla vykázána nejnižší ztráta (Kč 2 137,-). V roce 2009, z důvodu poklesu provozních dotací i přijatých příspěvků, velmi vzrostly spotřebované nákupy i náklady na služby, což přineslo ztrátu o Kč 11 000,- vyšší. Ztráta v hodnotě statisíců Kč se očekává v roce 2010.

4.4.1.10 *Chráněné a podporované bydlení pro duševně nemocné*

Chráněné bydlení vzniklo koncem roku 1997. Posláním chráněného bydlení je poskytnout dospělým lidem s duševním onemocněním z Moravskoslezského kraje takovou individuální podporu, aby byli schopni po ukončení pobytu bydlet samostatně podle svých možností a schopností v přirozeném prostředí.

Posláním služby následná péče je sociální začlenění dospělých lidí s psychickým onemocněním do společnosti a aktivní snaha o zrušení předsudků k těmto lidem ze strany většinové společnosti.

Zařízení je členem Asociace komunitních služeb pro duševně nemocné v ČR a České asociace pro psychické zdraví. Obě zmíněné služby jsou zaregistrovány v souladu se zákonem o sociálních službách (§ 51 Chráněné bydlení, § 64 Služby následné péče).⁶⁰

Z provedené analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 17) vyplynulo, že položkou, která se na celkových nákladech podílí nejvíce, jsou **osobní náklady**. Průměrný podíl za sledované období činí 64 %. Vývoj osobních nákladů je kolísavý, v jednom období roste, v dalším klesá. Nejmenší podíl činil 46,54 % v roce 2008 (pokles sociálního a zdravotního pojištění), největší 71,90 % v roce 2007 (nárůst mzdových nákladů). Podíl **spotřebovaných nákupů** do roku 2008 rostl, od roku 2009 klesá. Nejvíce je zde zastoupena spotřeba materiálu a energie. Položka služeb do roku 2008 roste, pak klesá. Největší podíl 37,31 % nastal v roce 2008 díky nárůstu ostatních služeb. Významný podíl na celkových nákladech, co se týká **odpisů a prodaného majetku**, byl v roce 2006 (15,84 %). V ostatních letech se pohyboval do 7 %. Zanedbatelnými položkami jsou **ostatní náklady a poskytnuté příspěvky**.

Nejvýraznější položkou výnosů střediska jsou **provozní dotace**. Pravidelným poskytovatelem je obec, nejvýznamnějším MPSV. Na financování se podílí i ÚP, EU a kraj. Průměrný podíl dotací na celkových výnosech činí 86,7 %. Největší podíl byl v roce 2008, kdy udělili dotace všichni výše uvedení poskytovatelé. **Tržby za vlastní výkony**, které tvoří tržby za služby a v roce 2009 i tržby za vlastní výkony, se podílejí na celkových výnosech klesajícím podílem. Průměrný podíl činí 6,3 %. Výnosy střediska tvoří také **přijaté příspěvky**. Největší hodnotu měly v roce 2006, kdy jejich podíl činil 7,25 %, nejméně se podílely v roce 2008 (2,13 %). **Ostatní výnosy** se podílely 4,61 % na celkových výnosech v roce 2006, v dalších dvou obdobích činila jejich hodnota okolo 1,5 %, ve zbývajících již do 1 %. **Aktivace, tržby z prodeje majetku** jsou příjmy nevýznamnými, jejich podíl je zanedbatelný nebo nulový.

Za sledované období vykazuje středisko záporný hospodářský výsledek. V roce 2007 došlo k nárůstu hlavních položek nákladů, velmi vzrostly provozní dotace i přijaté příspěvky, vykazovaná ztráta přesto byla o Kč 10 418,- vyšší, než v roce 2006. Nejnižší ztráty dosáhlo středisko v roce 2008. V tomto období velmi vzrostly náklady na služby, došlo ale k poklesu

⁶⁰ Chráněné a podporované bydlení pro duševně nemocné. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=84&Ilg=12&IIlg=89>>.

osobních nákladů a k nárůstu provozních dotací. Rok 2009 byl méně úspěšný, vykazovaná ztráta bylo o Kč 15 973,- vyšší. Poklesly dotace i tržby za vlastní výkony i ostatní výnosy, z hlediska nákladů sice poklesly spotřebované nákupy i služby, ale vzrostly osobní náklady. V roce 2010 se očekává ztráta nejvyšší, v řádech statisíců Kč.

4.4.1.11 RADOST – sociálně terapeutické dílny

Středisko vzniklo 1. února 1992 jako Rehabilitační dílny pro duševně nemocné a mentálně postižené, 1. února 2009 bylo přejmenováno na RADOST – sociálně terapeutické dílny.

Posláním ambulantní služby poskytované osobám se sníženou soběstačností z důvodu mentálního postižení či duševního onemocnění, které nejsou z tohoto důvodu umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce. Radost nabízí uživatelům služby dlouhodobou a pravidelnou podporu při zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie, které umožní lepší seberealizaci a zkvalitnění jejich života.⁶¹

Analýza nákladů a výnosů (Příloha č. 18) ukazuje, že největší podíl na celkových nákladech střediska mají **osobní náklady**, především mzdové náklady a následně zdravotní a sociální pojištění. Průměrně se na celkových nákladech podílí 67,3 %. Osobní náklady výrazně poklesly v roce 2009, nejvíce vzrostly v roce 2007. Celkem pravidelný vývoj vykazují **spotřebované nákupy**. Vyrůstají či klesají cca o 3 %. Pravidelný ale velmi nerovnoměrný podíl vykazují náklady na **služby**. Největší podíl nastal v roce 2009 (20,42 %) díky velkému nárůstu položky oprav a udržování a ostatních služeb, nejmenší v roce předcházejícím 8,18 %. Nárůst o cca 17 % se předpokládá v roce 2010. Výrazná procentní změna nastala taktéž v roce 2007, podíl klesl o cca 5 %, díky poklesu všech položek, vyjma nákladů na cestovné. **Odpisy a prodaný majetek** se podílí na celkových nákladech do 2 % v roce 2006 a 2008. V roce 2007 je nulový. Největší v hodnotě 3,85 % byl v roce 2009, v období následujícím se očekává pokles o cca 1 %. Podíl **ostatních nákladů** je do 1 % celkových nákladů a **poskytnuté příspěvky** jsou až na rok 2008 (0,16 % podíl) nulové.

Největší položku celkových výnosů střediska tvoří **provozní dotace**, jejichž podíl činí v roce 2006 a 2009 okolo 62 %. V letech 2007 a 2008 pak průměrně 86 %. Nejmenší podíl se očekává v roce 2010 (13,27 % celkových výnosů). Pravidelným poskytovatelem dotací je město Opava (obec), nejvýraznějším pak MPSV. Mimořádně se dotacemi podílí kraj a ÚP.

⁶¹ Radost - sociálně terapeutické dílny. Charita Opava [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=121&IIgen=18&IIIgen=125>>.

Tržby za vlastní výkony a služby se podílely na celkových výnosech průměrně okolo 10 % v prvních třech letech. V roce 2009 vzrostl jejich podíl na 37 %, v roce 2010 se očekává nárůst na 73,93 %. O tento vývoj se zasloužily vysoké tržby za služby. Výnosy z *aktivace* se podílí na celkových výnosech do 1 %, stejně tak jsou méně významné *tržby z prodeje majetku*. Podílem 7,34 % na celkových výnosech se v roce 2006 účastnily *ostatní výnosy*, v dalších letech je jejich hodnota do 1 %. Také v roce 2006 měly vysoký podíl *přijaté příspěvky* (17,46 %), v dalších letech byly zanedbatelné (do 1 %). Pouze v roce 2010 se předpokládá, díky přijatým darům, podíl 12,01 % celkových výnosů.

Celkové náklady rostou o něco rychleji než celkové výnosy střediska. Z tohoto důvodu vykazuje středisko za sledované období ztráty. V roce 2006 činila Kč 23 009,- a v roce 2007 byla již nižší o Kč 10 641,-, díky poklesu nákladů na služby, nulové hodnotě odpisů, prodaného majetku a výraznému nárůstu provozních dotací. Nejmenší ztráty bylo dosaženo v roce 2008 (Kč 1 084,-), kdy dotace opět vzrostly, nárůst nastal i u tržeb za vlastní výkony a došlo k poklesu spotřebovaných nákupů a služeb. V roce 2009 velmi vzrostly tržby za služby, nicméně dotace poklesly a nárůst vykazaly i náklady na služby včetně jiných nákladových položek střediska. Dosažená ztráty činila Kč 15 177,-. Největší ztráta se očekává v roce 2010 v hodnotě Kč 44 000,-, z důvodu výrazného poklesu dotací a nárůstu nákladů na služby.

4.4.1.12 *Mraveneček – denní stacionář pro děti s kombinovanými vadami*

Denní stacionář, který zahájil svou činnost 27. září 2001, je určen pro děti s těžkými mentálním a kombinovaným postižením, které potřebují nepřetržitou péči.

Péče o každé dítě se řídí individuálním výchovně-vzdělávacím plánem. Rozvoj dítěte je sledován především v oblasti komunikace, sebeobsluhy a rozumových schopností. Součástí služeb je rehabilitační cvičení a základní ošetrovatelská péče.⁶²

Cílem služby je prostý pobyt uživatele v zařízení a uspokojení základních životních potřeb, individuální rozvoj uživatele, poskytnout rodině prostor k odpočinku, navazování a prohlubování sociálních kontaktů, zaměstnání, výchova veřejnosti k toleranci a k pozitivnímu vztahu k lidem, kteří jsou nějakým způsobem odlišní.⁶³

Z provedené analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 19) vyplynulo, že největší podíl na celkových nákladech mají *osobní náklady*, jejichž průměrný podíl činí 72,3 %. Nejvíce

⁶² CHARITA OPAVA. *Dvacet zastavení v Charitě Opava*. 1. vyd. RETIS GROUP, 2010. 85 s. ISBN 978-80-254-6621-6.

⁶³ Mraveneček – denní stacionář pro děti s kombinovanými vadami. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=8&Igen=19>>.

se podílely v roce 2006 (78,36 %), nejméně v roce 2009 (68,23 %). Nejvíce zastoupeny jsou zde mzdové náklady. Na druhém místě, z hlediska podílu na celkových nákladech, jsou **spotřebované nákupy**, které mají střídavý vývoj na celkových nákladech. V jednom období rostou, v následujícím klesají. Jejich podíl činí průměrně 10 %. Největší podíl činil 11,63 % v roce 2009, díky vzrůstu spotřeby materiálu a energie, nejmenší pak 8,2 % v roce předcházejícím. Náklady na **služby** se pohybují okolo 8 % celkových nákladů. Výjimkou je rok 2007, kdy činily 14,01 %, díky značně vysokým ostatním službám. Vzrostly tedy o cca 3 % oproti roku předcházejícímu a následující rok opět o tutéž hodnotu poklesly. **Ostatní náklady** se průměrně podílí na celkových nákladech 2 %, poskytnuté dary jsou zde zastoupeny jen v roce 2009. Podíl položky **odpisy, prodaný majetek** postupně vzrůstá. V roce 2006 činil 1,51 %, v roce 2010 se očekává již 9,71 % podíl. **Daně a poplatky** byly realizovány jen dvakrát, jejich podíl na celkových nákladech je téměř nulový.

Provozní dotace se na celkových výnosech střediska průměrně podílí 72,8 %. Od roku 2006 jejich podíl klesá. Nejprve se na celkových výnosech podílel 77,28 %, v roce 2010 se očekává jen 67,14 %. Pravidelným poskytovatelem je město Opava (obec), méně často, ale více, pak přispívalo MPSV. Dvakrát poskytl středisku dotaci kraj a ÚP. **Přijaté příspěvky** se průměrně podílí na celkových výnosech 19,6 %. Největší podíl byl v roce 2008 (20,99 %), nejmenší v roce předcházejícím (16,38 %). Pravidelně se na výnosech podílí dary, výjimečně pak sbírky. Podíl **tržeb za služby** byl největší v roce 2007, kdy činil 8,09 %, nejmenší v roce minulém (3,75 %). V ostatních letech se pohyboval okolo 6,2 %. **Ostatní výnosy** se nejvíce podílely v roce 2009 (3,28 %), v roce 2008 byly záporné (-0,09 %). **Tržby z prodeje majetku** se očekávají pouze v roce 2010, jejich podíl na celkových výnosech má činit 2,83 %.

Středisko jako jedno z mála dosáhlo v jednom ze sledovaných období kladného hospodářského výsledku. Jedná se o rok 2008 a zisk činí Kč 178 021,-. Domnívám se, že tento pozitivní jev způsobil větší podíl přijatých příspěvků a také mimořádná dotace kraje. Také MPSV poskytlo dotaci o Kč 336 000,- vyšší než v roce 2007. V dalších letech byly vykázány ztráty. Nejmenší v roce 2009 v částce Kč 6 560,-. V tomto roce došlo ke zvýšení tržeb za služby, ostatních výnosů, poklesly osobní náklady a ostatní náklady. Celkové náklady i výnosy vzrostly. Největší ztráta se očekává v roce 2010 (Kč 54 000,-), díky nárůstu ostatních nákladů a samozřejmě rostoucím osobním nákladům.

4.4.1.13 Mateřské centrum Neškola

Původně byl klub Neškola součástí projektu „Pracovat spolu je přece normální“, ve kterém zaměstnanci spolupracovali s Romy, kteří měli zájem zlepšit své postavení ve společnosti. Klub Neškola nabízel dětem, především romského původu, možnost lépe trávit odpolední čas. Cílem bylo dát jim např. rovnou šanci při vstupu do školního systému a motivovat rodiče pro spolupráci.

V roce 2006 se z Neškoly stalo Mateřské centrum pro rodiče pečující o děti.⁶⁴ Posláním je kvalitně realizovat účinnou pomoc rodičům na mateřské dovolené a jejich dětem při zapojování se do dění ve společnosti v průběhu mateřské dovolené.⁶⁵

Analýza nákladů a výnosů (Příloha č. 20) ukázala, že největší nákladovou položkou jsou samozřejmě **osobní náklady**. Jejich výše v roce 2006 dosahovala 87,33 % celkových nákladů, v letech následujících se průměrně pohybovala na 75 %. V roce 2010 se předpokládá opět podíl vyšší, a to 80,28 % celkových nákladů. Vývoj podílů udávají mzdové náklady a sociální a zdravotní pojištění. **Spotřebované náklady** vykazují nerovnoměrný a kolísavý podíl na celkových nákladech. Nejmenší podíl byl v roce 2006 (6,62 %), načež vzrostl na 20,52 % (díky nárůstu všech položek spotřebovaných nákupů), v roce 2008 opět poklesl na 9,13 % (výrazné snížení všech položek). Rostoucí podíl se objevil v roce 2009 (13,71 %) a mírný pokles se očekává v roce 2010. Náklady na **služby** vykazují celkem rovnoměrný podíl, a to okolo 6 %, vyjma roku 2008, kdy činil 12,9 % (díky nárůstu oprav a udržování). Mimořádně a zanedbatelně se na celkových nákladech podílely **daně a poplatky** (jen v roce 2006) a také **poskytnuté příspěvky** (jen v roce 2009). Minimální nebo nulový podíl vykazují **ostatní náklady a odpisy, prodaný majetek**.

Pravidelným výnosem střediska jsou **provozní dotace**. V prvních dvou letech se na financování podíleli všichni poskytovatelé (MPSV, obec, ÚP), z toho největší podíl byl v roce 2007 (98,65 %). V roce 2008 středisku přispělo jen MPSV, podíl byl nejmenší (49,5 %). V dalších letech vzrostl, k financování se připojila znovu obec. **Přijaté příspěvky** (dary, sbírky) mají taktéž nerovnoměrný podíl na celkových výnosech. Pouze v roce 2006 se podílí na výnosech sbírky, podíl přijatých příspěvků činí 27,96 %. V roce 2007 je tento podíl nulový. Z dalších let je největší podíl v roce 2009 (39,93 %). **Tržby z prodeje majetku** se podílely na celkových výnosech 26,77 % v roce 2008, v roce 2010 se očekává 23,78 % podíl. **Ostatní výnosy** vykazují zanedbatelné procento na celkových výnosech. Mimořádně

⁶⁴ CHARITA OPAVA. *Dvacet zastavení v Charitě Opava*. 1. vyd. RETIS GROUP, 2010. 85 s. ISBN 978-80-254-6621-6.

⁶⁵ Mateřské centrum Neškola. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=137&Ilg=22&IIlg=141>>.

vysoké ale nastalo v roce 2008 (8,4 %), kdy byly realizovány úroky z půjčky. Nejméně výnosné jsou **tržby za služby**. Jejich podíl na celkových výnosech sice roste, ale ne nikterak významně. V roce 2006 je nulový, načež se průměrně pohybuje na 2,2 %.

Středisko dosahuje za sledované období ztráty. V roce 2006 činila Kč 5 657,-. Ztrátu v hodnotě Kč 10 797,- vykázalo v roce následujícím. Právě v tomto období dosáhlo největšího nárůstu celkových nákladů, o celých Kč 327 815,-. Vzrostly zejména osobní náklady, spotřeba materiálu a ostatní služby. Nárůst vykázaly i provozní dotace, nicméně přijaté příspěvky ve formě darů a sbírek středisko neobdrželo žádné. V roce 2008 byla ztráta o Kč 8 557,- nižší než v roce 2007. Celkové náklady v tomto roce samozřejmě vzrostly, avšak pokles provozních dotací byl kompenzován nárůstem jiných položek výnosů. Středisko získalo ztracený příjem ve formě darů, uskutečnil se prodej majetku, vzrostl i příjem z vlastních výkonů a ostatních výnosů. V roce 2009 činila ztráta Kč 5 413,-. V tomto období došlo k poklesu celkových nákladů, ale i celkových výnosů. Největší ztrátu za sledované období očekává středisko v roce 2010 (Kč 53 000,-).

4.4.1.14 Chráněné dílny sv. Josefa

Chráněné dílny sv. Josefa vznikly v září 1996 jako vedlejší zařízení Domu sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené ve Vlastovičkách. Úmyslem a cílem vzniku těchto dílen bylo nabídnout zdravotně znevýhodněným lidem nejen důstojné bydlení, ale také práci, která by přispěla k jejich zařazení do širší společnosti.

Tyto dílny sv. Josefa nabízejí práci v šicí, keramické a kompletační dílně. Momentálně zde pracuje 43 zaměstnanců. Kromě svého vlastního výrobního programu nabízí svou ruční práci firmám, kterým se nevyplatí investovat do drahého strojového parku. Tyto dílny splňují podmínky pro plnění povinného podílu dle § 81 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.⁶⁶

Na základě analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 21) bylo zjištěno, že **osobní náklady** střediska jsou největší položkou z celkových nákladů střediska. Jejich podíl je do roku 2008 mírně rostoucí a průměrně činí 79,5 %. Největší podíl byl v roce 2008 (83,22 %), nejmenší v roce 2006 (75,31 %). Položku tvoří mzdové náklady, sociální a zdravotní pojištění a zákonné pojištění, stravné. **Spotřebované nákupy** do roku 2008 klesají, jejich podíl v tomto roce činí pouze 6,07 % celkových nákladů. V roce 2006 činí 12,96 %, v ostatních letech se pohybuje okolo 10,3 %. Podíl nákladů na **služby** do roku 2008 mírně klesá. Od roku 2009

⁶⁶ Chráněné dílny sv. Josefa. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=53&IIgen=7&IIIgen=57>>.

zase mírně vzrůstá. V roce 2010 se očekává opět pokles. V roce 2006 byl podíl největší (7,8 %), v roce 2008 nejmenší (2,96 %) díky poklesu zejména oprav a udržování a ostatních nákladů. **Odpisy a prodaný majetek** se podílí na celkových nákladech okolo 2 %, výjimku tvoří rok 2007 (3,08 %) a rok 2009 (6,99 %). **Ostatní náklady** jsou velmi nerovnoměrně a minimálně se podílející položkou, maximální hodnota dosáhla 3,63 % celkových nákladů. **Daně a poplatky** jsou položkou zanedbatelnou.

Tržby za vlastní výkony a zboží se podílí na celkových výnosech průměrně 27 %. Nejvíce v prvním sledovaném roce (30,41 %), nejméně v roce 2009 (23,06 %). V rámci této položky převažují tržby za služby. Nejvýznamnější položkou střediska jsou **provozní dotace**, jejichž podíl činí průměrně 68 % celkových výnosů. Pravidelným poskytovatelem dotací je ÚP. Od roku 2007, kdy přestaly být chráněné dílny sociální službou, město Opava (obec), které svými dotacemi nahradilo ztracené dotace kraje. Největší podíl vykazalo středisko v roce 2009 (70,59 %), nejmenší v roce 2006 (63,86 %). Výnosy z **aktivací** tvoří podíl na celkových výnosech průměrně 2,2 %, pouze v 2006 činily 3,86 %. **Přijaté příspěvky, tržby z prodeje majetku a ostatní výnosy** jsou položkami s minimálním podílem na celkových výnosech. Za zmínku stojí podíl ostatních výnosů v roce 2009, kdy dosáhl 3,35 %. **Změna stavu zásob** dosahuje ve dvou obdobích i záporných hodnot. Domnívám se, že to je způsobeno mankem na zásobách.

Za sledované období dosahuje středisko ztráty. V prvních dvou obdobích dosahuje téměř stejné hodnoty (cca Kč 17 000,-), v roce 2008 je nejnižší (Kč 1 719,-). V roce 2008 vzrostly zejména osobní náklady, odpisy a prodaný majetek. Avšak byl zaznamenán i větší pokles některých nákladových položek (spotřebované nákupy, služby a ostatní náklady). Oproti tomu vzrostly provozní dotace, významně se zvýšily tržby za vlastní výkony a s tím vzrostla i změna stavu zásob a aktivace. Větší vzrůst oproti předchozímu roku nastal i u ostatních výnosů. Následující rok byla dosažena ztráta nejvyšší za sledované období Kč 99 403,-. Velmi vzrostly spotřebované nákupy a náklady na služby, nastal velký pokles tržeb za vlastní výkony. Ztrátu v hodnotě Kč 42 000,- středisko očekává v roce 2010.

4.4.1.15 Chráněná technická dílna

V květnu roku 2002 zahájilo svou činnost nové pracoviště s názvem Chráněná technická dílna pro zdravotně postižené na demontáže a separaci odpadu ve Velkých Hošticích. Chráněná technická dílna vznikla za podpory EU, MPSV, ÚP a Magistrátu města Opavy. Důvodem pro otevření tohoto typu pracoviště byla sílící potřeba vytvořit pracovní

příležitosti pro zaměstnávání lidí těžce zaměstnatelných, zejména se změněnou pracovní schopností, lidí s nízkým vzděláním a ve věku nad 50 let. Svým programem je dílna převážně orientována na zpracování klasických i nebezpečných odpadů, zejména elektroodpadu.

Posláním Chráněné technické dílny je poskytovat řádné zaměstnání občanům se zdravotním znevýhodněním a seznámit širší veřejnost s užitečností těchto pracovišť s ohledem na ekologii. Tyto dílny stejně jako dílny sv. Josefa splňují podmínky pro plnění povinného podílu dle § 81 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.⁶⁷

Z provedené analýzy nákladů a výnosů střediska (Příloha č. 22) vyplynulo, že **osobní náklady** se průměrně podílí na celkových nákladech 58,5 %. Nejnižší podíl činí 53,58 % v roce 2007, naopak nejvyšší 62,59 % v roce 2008. Druhou největší nákladovou položkou jsou **služby**, které se pohybují svým podílem na 20 % celkových nákladů. Nejvíce jsou zde zastoupeny položky opravy a udržování a ostatní služby. Nerovnoměrný podíl na celkových nákladech vykazují **spotřebované nákupy**. Do roku 2008, kdy byl podíl nejmenší (7,08 %) z důvodu poklesu spotřeby materiálu a PHM, klesají. Od roku 2009 mírně rostou. V roce 2010 se očekává opět menší podíl. Rovnoměrný podíl na celkových nákladech vykazují **odpisy a prodaný majetek**, jejichž podíl se pohybuje na téměř 9 %, v roce 2007 skoro na 10 % celkových nákladů. Ostatní nákladové položky - **daně a poplatky**, **ostatní náklady** a **poskytnuté příspěvky** vykazují minimální podíl na celkových nákladech.

Průměrný podíl 55,6 % celkových výnosů představují **tržby za služby**. Do roku 2008 stoupají, v dalších letech se očekává pokles. Největší podíl byl v roce 2008 (66,66 %), nejmenší v roce 2006 (51,67 %). Významně se na financování střediska podílí **provozní dotace**, a to hlavně díky příjmům od ÚP. Dotaci od kraje obdrželo středisko pouze v roce 2006. Od tohoto roku přestalo být financováno ze státního rozpočtu v návaznosti na novele zákona o sociálních službách. Dotace kraje nahradilo svými dotacemi město Opava (obec). Podíl provozních dotací je do roku 2008 klesající, od roku 2009 stoupající. Nejmenší podíl byl v roce 2008 (31,95 %), největší se očekává v roce 2010 (48,56 %). O podíly okolo 10 % se zasloužily v prvních dvou letech **ostatní výnosy**, načež velmi poklesly, a to o cca 9 % v dalších letech. Středisko vykazuje i příjem ve formě darů a sbírek, ale jejich podíl na celkových výnosech není významný. **Tržby z prodeje majetku** jsou také méně významné.

Středisko za sledované období vykázalo čtyřikrát ztrátu (včetně roku 2010) a jednou, jako jedno z mála, zisk. Nejmenší ztráta činila Kč 2 956,- v roce 2006. Načež v roce 2007

⁶⁷ Chráněná technická dílna. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=72&Ilg=8&IIlg=78>>.

vzrostla o Kč 16 061,-, v tomto období velmi vzrostly zejména osobní náklady, náklady na služby a spotřebované nákupy, na druhé straně vzrostly tržby za vlastní výkony, ostatní výnosy i provozní dotace, nicméně došlo k úbytku u přijatých příspěvků. Výnosy plně nepokryly náklady a ztráta tedy činila Kč 19 017,-. Rok 2008 byl na tom lépe, výnosy pokryly o Kč 299 785,- náklady a středisko zaznamenalo zisk. Tento stav byl způsoben poklesem všech nákladových položek (mimo osobní náklady a daně a poplatky), významně především poklesem spotřebovaných nákupů. Dále vzrostly tržby za vlastní výkony a provozní dotace (vysoká dotace obce). V roce 2009 nastala opět ztráta, tentokrát největší za sledované období (Kč 52 210,-) celkové výnosy poklesly, zato celkové náklady střediska vzrostly. V roce 2010 se očekává ztráta obdobná roku minulému.

4.4.1.16 Chráněná dílna ve Vlašovičkách

Chráněná dílna byla otevřena v říjnu roku 2006 v rámci projektu spolufinancovaného Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, EU a Moravskoslezským krajem s názvem Nový systém bydlení, práce a podpory pro lidi se zrakovým postižením a lidi duševně nemocné.

Výrobky chráněné dílny lze zakoupit v Krámku u Josífků, v supermarketu TERNO nebo přímo v chráněných dílnách. Nabízí se i využití nákupu přes internet, tzv. eshopu.⁶⁸ Tyto dílny splňují podmínky pro náhradní plnění dle § 81 zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.

Chráněná dílna nabízí těmto lidem možnost zařazení se do pracovního procesu. Svým zaměřením je koncipována jako dílna pro lidi s nejtěžším handicapem a její provoz je tomu náležitě přizpůsoben.⁶⁹

Analýza nákladů a výnosů (Příloha č. 23) střediska ukázala, že nejvíce se na celkových nákladech podílí **osobní náklady**, a to ve třech obdobích více jak 70 %, ve zbylých dvou více jak 63 %. Nejnižší podíl na celkových nákladech byl v roce 2007 (63,92 %), největší v roce 2006 (71,66 %). Největší podíl v rámci osobních nákladů tvoří mzdové náklady, menší sociální a zdravotní pojištění. **Spotřebované nákupy** se podílí na celkových nákladech do roku 2008 klesajícím způsobem. V roce 2008 byl podíl jen 9,89 % oproti letům minulým, kdy průměrně dosahoval 27 %. V tomto roce došlo k výraznému poklesu spotřeby materiálu. Náklady na **služby** mají velmi různorodý, ale rostoucí podíl na celkových nákladech. V roce 2010 se očekává pokles. V prvním sledovaném období byly služby tvořeny jen cestovním v hodnotě Kč 138,-, domnívám se, že tento stav byl způsobem

⁶⁸ CHARITA OPAVA. *Dvacet zastavení v Charitě Opava*. 1. vyd. RETIS GROUP, 2010. 85 s. ISBN 978-80-254-6621-6.

⁶⁹ Chráněná dílna Vlašovičky. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=52&Ilg=9&IIlg=56>>.

tím, že dílna byla teprve na konci roku 2006 (říjen) otevřena. V dalších letech již nákladových položek služeb přibývalo. Největší podíl činil 12,65 % v roce 2009. **Odpisy a prodaný majetek** se podílel do roku 2007 na celkových nákladech zanedbatelně, od roku 2008 okolo 6 %. **Daně a poplatky** jsou minimálně se podílející položkou na celkových nákladech.

Provozní dotace jsou největším zdrojem příjmů střediska. Jejich podíl na celkových výnosech činí průměrně 68 %. V roce 2006, bylo středisko financováno pouze z dotací ÚP. V letech 2007 a 2008 obdrželo mimo jiné dotace z EU. Od roku 2008 začala středisko financovat i obec. V roce 2009 obdrželo dotaci MK. Největší podíl dotací byl v roce 2007 (93,89 %), nejmenší v roce následujícím (50,94 %). **Přijaté příspěvky** ve formě tuzemských darů se podílí na financování velmi nerovnoměrně. V letech 2006 a 2008 činil podíl na celkových výnosech v průměru 35 %, v roce 2007 byl nulový. V roce 2009 činil 8,32 %, nárůst se očekává v roce 2010. Položka **tržby za vlastní výkony a zboží** má velice rostoucí vývoj. Její podíl v roce 2006 činil 2,07 %, postupně vzrostl až na 14,79 % v roce 2009. Do 1 % na celkových výnosech se podílí **aktivace**. Rostoucím, ale nevýznamným podílem **ostatní výnosy**. **Tržby z prodeje majetku** vykazují 0,57 % celkových výnosů jen v roce 2009.

Středisko dosahuje za sledované období pravidelně ztráty. Nejmenší nastala v roce 2008 v částce Kč 1 160,-. Domnívám se, že díky velkému vzrůstu tržeb za vlastní výkony a zboží, ostatním výnosů (do té doby nulovým) a velkému příjmu z přijatých příspěvků (v roce předchozím byly nulové). V tomto roce také poklesly spotřebované nákupy a daně a poplatky, avšak ostatní položky nákladů vzrostly. Naopak největší ztráty dosáhlo středisko v roce následujícím (2009) v částce Kč 60 039,-. V tomto období došlo k poklesu celkových nákladů i celkových výnosů. Výnosy poklesly ale mnohem více než náklady, velký pokles byl zaznamenán u přijatých příspěvků, a i když došlo ke snížení položky odpisy, prodaný majetek a daně, poplatky společně s ostatními náklady vykazaly nulovou hodnotu, přineslo to výše uvedenou ztrátu. Rok 2010 má přinést opět ztrátu nižší.

4.4.2 Střediska v rámci hospodářské činnosti

4.4.2.1 Krámek u Josífka

Krámek u Josífka nabízí od roku 1998 v centru Opavy ke koupi široký výběr výrobků zdravotně postižených zaměstnanců CHD sv. Josefa, CHD ve Vlaštickách a Rehabilitačních dílen pro duševně nemocné a mentálně postižené.

Jde především o keramiku, tkané koberce, šité hračky, ubrusy, výrobky ze dřeva, výšivky apod. Je zde též možné zakoupit výrobky z jiných charitních zařízení ČR. Prodávaný sortiment vhodně doplňuje zboží dárkového charakteru, náboženské předměty i výborné mešní víno. Od roku 2008 rozšířil své služby o kopírování, kroužkovou vazbu a laminování.⁷⁰

Z provedené analýzy nákladů a výnosů (Příloha č. 24) střediska Krámek u Josífka vyplynulo, že největší položku v rámci všech nákladů tvoří **spotřebované nákupy**. Jejich podíl je střídavý a průměrně činí 51,7 %. V roce 2006 byl podíl nejvyšší (62,96 %), v roce 2009 nejnižší (46,31 %). Nejvýraznější pokles o cca 16 % nastal v roce 2007. Největší položku nákladů, v rámci spotřebovaných nákupů, zaujímají náklady na prodané zboží, což se dá vzhledem k účelu střediska předpokládat. Položka **služby** také nemá stálý vývoj. V roce 2006 činil její podíl 8,56 %, v roce 2007 výrazně poklesl na 2,35 %, důvodem bylo snížení oprav a udržování, ostatních služeb. V roce 2008 mírně vzrostla (cca o 2 %). V roce 2009 dosáhla největšího podílu na celkových nákladech (14,74 %) díky vysokým ostatním službám. Očekávaný stav v roce 2010 je snížení na 8,96 % podíl. Druhou největší položkou nákladů střediska jsou **osobní náklady**. Nejmenšího podílu bylo dosaženo v roce 2006, následně velmi vzrostl a jeho výše se v dalších dvou pohybovala okolo 40 %. V letech 2009 a 2010 poklesl a pohybuje se okolo 33 %. **Ostatní náklady** byly nejvyšší v prvních dvou letech (průměrně 6,5 %), následně se podíl hodně snížil (1,28 %), načež v roce 2009 vzrostl a činil 4,47 %, tento stav se očekává i v roce 2010. Položka **odpisy, prodaný majetek** je nejméně významnou, ale pravidelnou položkou střediska. Největší podíl byl v roce 2006 (3,99 %), nejmenší v roce 2007. Od roku 2008 se pohybuje na cca 2 %.

Tržby za vlastní výkony a zboží jsou nejvýraznější položkou celkových výnosů střediska, což se dá očekávat vzhledem k charakteru střediska. V roce 2007 byl podíl na celkových výnosech nejvyšší (77,72 %), v dalších letech pak klesal. V roce 2010 se očekává 60,99 % podíl. **Aktivace** je položkou zanedbatelnou. **Ostatní výnosy** jsou zdrojem pravidelným, nicméně ne rovnoměrným. Nejvýraznější podíl byl zaznamenán v roce 2007 a 2009. V roce 2010 se očekává podíl nejmenší (2,13 %). **Tržby z prodeje majetku** byly uskutečněny jen v roce 2008 (podíl byl minimální), další tržba se předpokládá v roce 2010 (3,55 % podíl). Příjem ve formě darů bude uskutečněn jen v roce 2010. Podíl očekávaných **přijatých příspěvků** tak bude činit 17,02 %. Činnost střediska je samozřejmě financována **provozními dotacemi**. Jedná se o pravidelný, nikoli však rovnoměrný příjem. V roce 2006 činil podíl na celkových výnosech 21,55 %, načež v roce následujícím poklesl o 10 %. Toto

⁷⁰ CHARITA OPAVA. *Dvacet zastavení v Charitě Opava*. 1. vyd. RETIS GROUP, 2010. 85 s. ISBN 978-80-254-6621-6.

snížení bylo způsobeno výrazně nízkou dotací ÚP, kterou nevyrovnal ani mimořádný příjem z dotací EU. Od roku 2008 podíl vzrůstal, nejvyšší byl v roce 2009 (22,99 %). Podíl provozních dotací ve výši 16,31 % celkových výnosů se očekává v roce 2010.

Středisko Krámek u Josífka dosahuje za sledované období ztráty. Vzhledem k tomu, že se jedná o hospodářskou činnost, jde o jev negativní. Toto středisko by mělo spíše dosahovat zisků, na jejichž základě by mohla být financována činnost hlavní. V roce 2006 dosáhl ztráty ve výši Kč 35 621,-. V roce 2007 došlo k výraznému poklesu dotací a tržeb za služby a prodané zboží. Snížení nákladů nebylo tak vysoké jako snížení výnosů, a proto středisko vykázalo za sledované období nejvyšší ztrátu (Kč 214 200,-). V roce 2008 poklesly převážně osobní a ostatní náklady a došlo ke zvýšení tržeb za prodané zboží a dotací ÚP a tržeb z prodeje majetku. Ztráta roku 2008 nebyla již tak vysoká. Zvýšení nákladů a výnosů přinesl rok 2009, ale byla vykázána nejnižší ztráta (Kč 10 991,-). Mimořádně v tomto roce vzrostly provozní dotace a ostatní výnosy. V roce 2010 se předpokládá ztráta opět vyšší.

4.4.3 Shrnutí

Z analýzy nákladů a výnosů jednotlivých středisek vyplynulo, že u středisek, která se řadí do *sekce služeb seniorům a zdravotnických zařízení* tvoří největší položku nákladů osobní náklady, jejichž průměrný podíl činí 70 % celkových nákladů. Druhé místo patří spotřebovaným nákupům a nákladům na služby. Na celkových výnosech se nejvíce podílí u středisek Wellness centrum, Denní Stacionář a CHPS (vyjma roku 2006) provozní dotace a tržby za vlastní výkony. U střediska CHHP je to (mimo rok 2007) obráceně. CHOS kryje své náklady nejprve z tržeb za vlastní výkony, poté z přijatých příspěvků a minimálně z provozních dotací. Jako jediné ze středisek této sekce dosáhlo za sledované období zisku, ale jen v roce 2008.

Střediska řadící se do *sekce sociální pomoci* vykazují jako největší položku nákladů také osobní náklady, které tvoří průměrně 80 % celkový nákladů. Významnou položkou jsou i náklady na služby, dále se téměř shodně podílí na celkových nákladech spotřebované nákupy a ostatní náklady. Největší podíl na celkových výnosech zaujímají provozní dotace. Jejich podíl činí průměrně 85 % celkových výnosů. Dále se na výnosech středisek podílí přijaté příspěvky a ostatní výnosy. Střediska jsou poskytována dle zákona o sociálních službách bez úhrady, díky tomu jsou tržby za vlastní výkony téměř v poslední řadě zdrojů příjmů. Žádné ze středisek této sekce nedosáhlo za sledované období zisku. Nejmenší ztráty

byly vykázány u všech středisek v roce 2008. Domnívám se, že příčinou byl velký nárůst dotací, jejich podíl na celkových výnosech činil v tomto roce více než 91 %.

Sekce sociálních služeb sdružuje pět středisek. Jejich analýza ukázala, že osobní náklady tvoří průměrně téměř 65 % celkových nákladů, tudíž jsou největší nákladovou položkou. Náklady na služby jsou druhým značným nákladem u tří středisek (CHPB, DCM, Radost), u zbývajících dvou až třetím (Neškola, Mraveneček). Všechna tato střediska kryjí své náklady nejprve z provozních dotací, jejichž podíl činí průměrně 65 % celkových výnosů. Střediska CHPB, DCM, Radost, Neškola pak financují svou činnost z přijatých příspěvků a tržeb za vlastní výkony, v opačném pořadí hradí náklady středisko Mraveneček. Střediska vykazují ve sledovaném období ztráty. Výjimkou je Mraveneček, který dosáhl v roce 2008 zisku, na základě velkého příjmu z provozních dotací a přijatých příspěvků (darů a sbírek).

Z analýzy nákladů a výnosů **sekce chráněného zaměstnávání** vyplývá, že jsou největším procentem na celkových nákladech zastoupeny osobní náklady. Jejich podíl dosahuje průměrně téměř 69 %. Dále tvoří podstatnou položku spotřebované nákupy, poté náklady na služby, a to u CHD sv. Josefa a u CHD ve Vlastovičkách. CHTD má výše uvedené náklady dle jejich podílu na celkových nákladech v opačném pořadí. CHD ve Vlastovičkách hradí své náklady především z provozních dotací, poté z přijatých příspěvků. Na činnost CHD sv. Josefa přispívají také v první řadě provozní dotace, v druhé tržby za vlastní výkony a zboží, se kterými souvisejí výnosy z aktivace. Za zmínku stojí, že toto středisko realizuje ve sledovaném období pravidelně tržby z prodeje majetku. CHTD financuje své aktivity z tržeb za vlastní výkony a zboží, které tvoří největší podíl na jejích celkových výnosech, dále provozními dotacemi a ostatními výnosy. Chráněné dílny dosahují za sledované období ztráty. Výjimkou je CHTD, které se podařilo díky velkým tržbám za služby a dotacím v roce 2008 realizovat zisk. V tomto roce i zbylé dvě dílny realizovaly nejnižší ztráty za sledované období.

Kdybych měla za Charitu Opava rozhodnout, které středisko uzavřít, zvolila bych **Mateřské centrum Neškola** ze sekce sociálních služeb. Toto středisko je závislé na přijatých příspěvcích a dotacích, a proto by bez těchto prostředků nemohlo uskutečňovat svou činnost, jelikož nevykazuje dostatečně velké příjmy za vlastní výkony, které by jeho situaci mohly vylepšit, a prodej majetku plánovaný v roce 2010 není dlouhodobým řešením. Zároveň jsou jeho provozní náklady vysoké. V případě zrušení Mateřského centra, by o práci přišli dva stálí zaměstnanci a pár dalších externích lektorů,⁷¹ a jeho uživatelé by museli využít služeb jiných

⁷¹ Charita Opava. *Výroční zpráva 2007* [online]. [cit. 2011-22-03] Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=soubory&id=11>>.

organizací zaměřujících obdobnou činnost, kterých v Opavě určitě není málo. Tímto krokem by Charita Opava dosáhla úspory nákladů, to ale není jejím prvotním cílem, jelikož není založena za účelem vytvoření zisku. Doporučit tomuto středisku lze snížit náklady nebo zvýšit tržby za vlastní výkony, což je ale vzhledem k uživatelům Neškoly dosti obtížné.

Do hospodářské činnosti patří jediné středisko s názvem *Krámek u Josífka*. Z jeho analýzy vyplynulo, že vykazuje za sledované období nemalé ztráty, ačkoli by mělo dosahovat kladného výsledku hospodaření. Položkou, která se na celkových nákladech podílí nejvíce, nejsou v tomto případě osobní náklady, ale spotřebované nákupy. Jejich průměrný podíl na celkových nákladech činí 51 %. Tržby za vlastní výkony se podílí na celkových výnosech nejvíce a jejich průměrný podíl činí 69 %. Významným výnosem jsou provozní dotace a ostatní výnosy.

Domnívám se, že umístění Krámku u Josífka na Kolářské ulici v Opavě není vhodné. Toto místo, ač je v centru města, není pro prodej dostatečně atraktivní. Myslím si, že jeho přestěhování by mohlo vést ke zvýšení zájmu o nabízené výrobky. Lidé by si více všímali vystavených výrobků a zboží a třeba by využily i jeho služeb. Kopírování, kroužková vazba a laminování sice nepatří k mimořádně výnosným službám, ale v centru Opavy se nachází univerzita (i další školy) a uvědomění studentů o možnosti levného kopírování by mohlo vést ke zvýšení tržeb. S tímto přestěhováním ale souvisí náklady na nájem, pokud by CHO nějaké jiné provozní místo neodkoupila. Nabízí se i možnost provést změnu nebo rozšíření struktury nabízených výrobků a poskytovaných služeb. Vystává zde otázka, o jaké výrobky a služby by byl zájem.

Krámek svůj sortiment obměnil již na podzim roku 2010. Sortiment tvoří keramické a šité výrobky z CHD sv. Josefa. Služby byly rozšířeny o drobné úpravy a opravy oděvů. Dále přijímá objednávky na zakázkovou výrobu pro CHD.⁷² Je otázkou, zda tímto krokem dosáhne zvýšení tržeb a zlepšení hospodářského výsledku v hospodářské činnosti.

4.5 Rozbor hospodaření Charity Opava

K rozboru hospodaření CHO využiji metodu stavových ukazatelů (viz kapitola 4.1). Za vztažnou veličinu byly zvoleny v rámci rozvah aktiva a pasiva, v rámci výkazu zisku a ztráty celkové náklady a celkové výnosy. Je důležité uvést, že v následujícím rozboru zahrnují použité výkazy kromě nákladů a výnosů analyzovaných středisek v rámci kapitoly

⁷² Znovu otevíráme charitní prodejnu na Kolářské ulici. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-22-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=aktuality&id=730>>.

4.4 také náklady, výnosy a majetek ředitelství CHO, které je součástí organizace a v letech 2006 a 2007 i náklady a výnosy na projekt „Prapoza“.

4.5.1 Horizontální analýza rozvahy

Z provedené **horizontální analýzy** rozvahy (Přílohy č. 25) vyplynulo, že **celková aktiva** se v každém roce zvyšovala, největší nárůst nastal v roce 2009, a to o 6,43 %.

Dlouhodobý majetek po odečtení opravěk ve sledovaném období klesal. Největší pokles nastal v roce 2008, minimální změna nastala v roce 2009.

DNHM měl v letech 2006 a 2007 stejnou hodnotu, snížení na základě odpisů nastalo v následujících dvou obdobích, DNHM tak dosáhl nulové hodnoty.

DHM vzrostl v roce 2007 o 0,56 % na základě nárůstu hodnoty staveb a samostatných movitých věcí a díky snížení nedokončeného DHM. Z výroční zprávy je patrné, že došlo k investicím v podobě technického zhodnocení budov, dokončení některých staveb, k nákupu motorového vozidla a strojů a zařízení. Rok 2008 přinesl snížení DHM o 0,17 % v podobě poklesu pozemků v částce Kč 49 730,-, a v podobě snížení hodnoty staveb o Kč 1 585 520,- (bez vlivu odpisů), z důvodu prodeje.⁷³ Hodnota samostatných movitých věcí naopak velmi vzrostla. Bylo investováno do dvou automobilů, vysokozdvizného vozíku a vybavení pro zaměstnance se zdravotním postižením.⁷⁴ V roce 2009 vzrostl DHM o 3,11 %, CHO získala nemovitost v hodnotě Kč 307 000,- na základě dědického řízení, podíl staveb a pozemků vzrostl, bylo provedeno technické zhodnocení v CHTD.⁷⁵ Došlo ke zvýšení samostatných movitých věcí, např. díky nákupu dvou automobilů, briketovacího lisu, keramické pece, speciální autosedačky. Celkové investice dosáhly částky Kč 2 205 000,-.⁷⁶ Drobný DHM se pravidelně odepisuje, tudíž je jeho stav po odečtení opravěk nulový.

Krátkodobý majetek ve všech obdobích narůstal. K největšímu nárůstu o 43,83 % došlo v roce 2007 díky nárůstu pohledávek o 138,73 %. Jedná se především o velké zvýšení stavu jiných pohledávek a pohledávek za odběrateli. Nárůst o Kč 2 862 600,- vykazala jiná aktiva (příjmy příštích období). Ostatní složky oběžného majetku klesly.

Rok 2008 vykázal velké zvýšení u KFM ve výši 130,59 %. Důvodem je rostoucí stav peněžních prostředků na bankovním účtu, jehož příčinou je snížení příjmů příštích období,

⁷³ Výkaz zisku a ztráty Charity Opava za rok 2008.

⁷⁴ Charita Opava. *Výroční zpráva 2007 - 2009* [online]. [cit. 2011-10-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=soubory&id=11>>.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Charita Opava. *Výroční zpráva 2009* [online]. [cit. 2011-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=soubory&id=11>>.

pokles pohledávek za odběrateli i mírný pokles zásob. Zvýšení krátkodobého majetku bylo již menší než v roce 2007 a na celkových aktivech se podílelo 34,61 %.

V roce 2009 nastal výrazný vzrůst zásob (o 27,95 %). Došlo ke zvýšení materiálu na skladě, výrobků, i zboží na skladě a prodejnách. Jak je známo, zvýšení zásob na skladě zvyšuje náklady na skladování, proto v roce 2009 není tento stav zrovna pozitivní, ale myslím si, že není nějak alarmující. Tento vývoj by se neměl ale v budoucnu udržovat. Dále se zvýšil stav jiných aktiv (nákladů příštích období o 84,58 %) a krátkodobého finančního majetku (o 31,89 %), kde tuto hodnotu způsobil nárůst položky peníze na cestě.

Celková pasiva narůstala procentně stejně jako aktiva. **Vlastní zdroje** ve sledovaném období narůstaly. V roce 2007 vykazovaly oproti roku 2006 jen minimální změnu. Významné zvýšení o 4,26 % nastalo v roce 2008 z důvodu vykázání kladného hospodářského výsledku. V roce 2009 narostly vlastní zdroje jen o 2,31 %.

Vyjma roku 2008 vykazovala CHO ztráty. O tyto částky bylo sníženo vlastní jmění. Způsob tohoto promítnutí umožňuje Vyhláška 504/2002 Sb., která také dovoluje zvýšení vlastního jmění prostřednictvím dotací ze státního rozpočtu, které byly určeny na pořízení DM a dále bezúplatně nabytého majetku určeného na činnost účetní jednotky. Domnívám se tedy, že příčinou zvýšení vlastního jmění jsou (kromě zisku) výše zmíněné dotace na DM a bezúplatně nabytý majetek. Vlastní jmění vykázalo největší zvýšení v roce 2009 (o 4,46 %).

Cizí zdroje taktéž zaznamenaly výrazný nárůst v roce 2007 (o 52,47 %). Došlo ke zvýšení závazků vůči dodavatelům o 613,26 %. Výraznou měrou vzrostly i jiné závazky, výnosy příštích období, mírně závazky vůči zaměstnancům. CHO se stala plátcem DPH, proto evidovala i závazek z titulu daně z přidané hodnoty. Byl vykázán minimální krátkodobý bankovní úvěr a oproti roku 2006 došlo k úhradě závazků k rozpočtu ÚSC.

Malá pozitivní změna u **cizích zdrojů** byla zaznamenána v roce 2008, poklesem o 3,86 %. Došlo ke snížení závazků vůči zaměstnancům (o 21,6 %) a závazků vůči dodavatelům (o 28,66 %). Důležité je zmínit, že nebyly přijaty žádné provozní zálohy a nebyl vykazován krátkodobý úvěr z předchozího roku. Musím ale podotknout, že došlo k nárůstu závazků vůči institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění o 117,17 %. Nárůst cizích zdrojů může být malinko ovlivněn poklesem výnosů příštích období, které se snížily oproti předchozímu roku o 23,93 %.

Rok 2009 přinesl také velké zvýšení cizích zdrojů, a to o 52,78 %. Tento stav způsobil nárůst krátkodobých závazků, z důvodu zvýšení položek ostatních přímých daní (o 256,37 %, v Kč jde o částku 123 700,-) a závazků vůči dodavatelům (o 39,09 %). Celkový nárůst cizích

zdrojů může zkreslit navýšení výnosů příštích období o 112,17 % (v Kč o 1 089 960,-), které CHO řadí v rozvaze do jiných pasiv. Do výnosů příštích období bývají přesunuty např. nevyužité peněžní prostředky z církevních sbírek. Dlouhodobé závazky tvořené pouze ostatními dlouhodobými závazky nevykazují výrazné změny. Jejich hodnota pravidelně klesá o Kč 4 730,-.

4.5.2 Vertikální analýza rozvahy

Vertikální analýza rozvahy (Příloha č. 26) ukázala, že podíl **dlouhodobého majetku** na celkových aktivech ve sledovaném období klesá. V prvních dvou letech se pohybuje kolem 80 % v dalších dvou obdobích již kolem 70 %. Tento vývoj udává především DHM. Podíl staveb i pozemků na celkových aktivech klesá, podíl samostatných movitých věcí se naopak zvyšuje. Hodnota DNHM je na celkových aktivech zanedbatelná.

Podíl **krátkodobého majetku** se zvyšuje, průměrně o 4 %. Nejvíce se na zvýšení podílu KFM. V letech 2006 a 2007 činil okolo 10 % celkových aktiv, v dalších dvou obdobích průměrně již 26 %. Zásoby se podílí hodnotou do 2 %, pohledávky do 3 %, jiná aktiva do 0,3 %. Výjimkou je rok 2007, kdy podíl pohledávek činil 4,02 % a podíl jiných aktiv 5,41 %.

Největší podíl na celkových pasivech vykazují **vlastní zdroje**, tedy vlastní jmění. Ve sledovaném období se pohybuje okolo 90 % a jeho podíl mírně klesá. Naopak podíl **cizích zdrojů**, který se pohybuje průměrně 8,65 %, roste. Rostoucí vývoj cizích zdrojů určují krátkodobé závazky, které v roce 2006 tvořily 4,5 % podíl, v dalších letech cca 6,5 %, načež vzrostly v roce 2009 na 8,27 %. Největší zastoupení zde mají jiné závazky, jejichž podíl (cca 3 %) se rok od roku zvyšuje. Dále závazky vůči dodavatelům, institucím SZ a VZP a výnosy příštích období, jejichž podíl na celkových pasivech je kolísavý, nikoliv však významný. Dlouhodobé závazky svým podílem nepřekračují hodnotu 0,07 % a postupně klesají.

4.5.3 Horizontální analýza VZZ za hlavní činnost

Z analýzy VZZ (Přílohy č. 27) vyplynulo, že v roce 2007 stejně jako v roce minulém vykazovala CHO ztrátu. Ztráta roku 2007 byla o částku Kč 226 450,- nižší, o což se zasloužilo zvýšení tržeb za vlastní výkony a zboží o 10,61 % a zvýšení provozních dotací o 28,52 %. Mimo jiné v tomto roce výrazněji poklesla položka aktivace, tržby z prodeje majetku a přijaté příspěvky. U položek nákladů došlo ke zvýšení. Největší nárůst nastal u ostatních nákladů (o 62,85 %) v podobě zvýšení darů a jiných nákladů, u poskytnutých příspěvků (o 60,70 %) a nákladů na služby (o 23,12 %) v podobě růstu oprav a udržování a ostatních služeb.

V absolutní hodnotě činí zvýšení poskytnutých příspěvků jen Kč 11 200,-. Kromě toho vzrostly o 13,48 % osobní náklady (hlavně zákonné sociální pojištění - v roce 2006 bylo nulové). Téměř o 20 % spotřebované nákupy (zvláště spotřeba materiálu a náklady na prodané zboží). Snížení nastalo u položky daně a poplatky a odpisy DM.

V roce 2008 dosáhla CHO kladného hospodářského výsledku. Výše zisku za hlavní činnost činila Kč 683 180,-. K tomuto výsledku přispělo zvýšení tržeb za vlastní výkony o 22,63 %, které ale nebyly nejdůležitější. Tento pozitivní jev nastal především díky tržbám z prodeje DM, které vzrostly o Kč 2 084 950,-. Domnívám se, že k tomuto kroku organizaci vedlo snížení provozních dotací o 8,48 % (v Kč o 2 344 940,-). K velkému poklesu došlo i u ostatních výnosů (o 43,31 %), v absolutní částce se jedná o Kč 400 120,-. Strana nákladů vykazovala nárůst v podobě velkého zvýšení odpisů DM a daní a poplatků evidentně z důvodu uskutečněného prodeje. Osobní náklady se zvýšily minimálně a ostatní složky nákladů klesly. Výrazné snížení o téměř 27 % vykazovaly poskytnuté příspěvky a ostatní náklady, menší snížení pak spotřebované nákupy.

Rok 2009 přinesl opět záporný hospodářský výsledek v částce Kč 353 540,-. Důvodem, který vedl ke ztrátě, bylo zvýšení všech podstatných nákladových položek. Osobní náklady vzrostly sice minimálně, ale 25,62 % zvýšení nastalo u nákladů na služby, kde vzrostly náklady na reprezentaci a opravy a udržování, dále vzniklo 34,59 % zvýšení u ostatních nákladů (nárůst jiných nákladů) a 18,50 % u spotřebovaných nákupů (vysoký nárůst prodaného zboží a spotřeby materiálu). Z hlediska výnosů vykazovaly rostoucí vývoj tržby za vlastní výkony a zboží, ostatní výnosy i provozní dotace. Tržby z prodeje majetku se snížily na obvyklou hodnotu. K většímu poklesu (o 18,04 %) došlo u přijatých příspěvků.

4.5.4 Vertikální analýza VZZ za hlavní činnost

Analýza VZZ (Příloha č. 28) ukázala, že za sledované období zaujímají nejvýznamnější podíl na celkových nákladech osobní náklady. Jejich největší podíl na celkových nákladech činil v roce 2006 69,01 %, načež se v každém roce velmi mírně snižoval. Hlavní zásluhu zde mají mzdové náklady a zákonné sociální pojištění. Podíl spotřebovaných nákupů se pohyboval okolo 11 %, s výjimkou roku 2008, kdy poklesl na hodnotu 9,75 %. Nejvýraznější zastoupení vykazuje spotřeba materiálu a energie. Náklady na služby se průměrně pohybují na hodnotě 12,8 %. Nejvíce nákladů bylo vynaloženo na ostatní náklady a opravy a udržování. Výraznějšími náklady jsou pak odpisy a prodaný majetek. CHO vykazuje stejně pravidelně jako odpisy náklady na prodaný materiál. Celkový

podíl položky odpisy a prodaný majetek se pohybuje průměrně 5,3 %. Rok 2008 byl výjimkou (8,64 %), z důvodu mimořádného prodeje nemovitostí. Poskytnuté příspěvky se podílí na celkových nákladech minimálně (do 0,1 %).

Na straně výnosů jsou nejvíce se podílející položkou na celkových výnosech CHO provozní dotace. Jejich výše se pohybuje okolo 55 %. Mimořádně vysoký podíl byl v roce 2007 (62,02 %), kdy Statutární město Opava poskytlo oproti roku minulému více než dvojnásobnou výši peněžních prostředků a výše ostatních poskytovatelů se významně nezměnila.⁷⁷ Na druhém místě stojí se svým podílem tržby za vlastní výkony a zboží. V prvních dvou letech se pohybovaly na 26 %, v dalších již přesáhly 30 %. Největší zásluhu zde mají tržby za služby. Na celkových výnosech se účastní i přijaté příspěvky (dary, sbírky), jejichž podíl byl největší v roce 2006 (13,72 %) a nejmenší v roce 2009 (7,52 %). Součástí výnosů jsou i položky změna stavu vnitropodnikových zásob, aktivace, tržby z prodeje majetku, ostatní výnosy. Jejich podíly na celkových výnosech ale nejsou významné. Výsledek hospodaření vykazuje záporné podíly, vyjma roku 2008, kdy je podíl kladný a činí 1,47 %.

4.5.5 Horizontální analýza VZZ za hospodářskou činnost

Do činností uskutečňovaných v rámci hospodářské činnosti patří **Krámek u Josífka** (samostatně analyzován v kapitole 4.4), **nájem, reklama a prodej zboží od třetích osob**. Případný zisk z hospodářské činnosti má být použit k realizaci činnosti hlavní.

Analýza VZZ (Příloha č. 29) **všech výše uvedených činností** patřících do hospodářské činnosti ukázala, že celkové náklady v roce 2007 vzrostly o 88,46 %. Nejvíce se o to zasloužily spotřebované nákupy (nárůst o 146,34 %, nejvíce náklady na prodané zboží) a dále osobní náklady (nárůst o 132,69 %, nárůst všech složek). Z nákladových položek poklesly výrazně náklady na služby o 81,98 % (zejména díky poklesu ostatních služeb a oprav a udržování) a daně a poplatky o 100 % (v absolutní hodnotě o Kč 300,-). Krom toho i o 21,15 % odpisy a prodaný majetek. Celkové výnosy vzrostly o 96,97 %, a to na základě nárůstu všech položek tržeb za vlastní výkony a zboží a také díky ostatním výnosům. K výraznému snížení došlo u provozních dotací (snížení o 43,77 %, v Kč o 152 810,-) a aktivace materiálu a zboží (snížení o 77,88 %, v Kč o 8 870,-). Díky tomu byla v roce 2007 vykázána ztráta v částce 49 240,-, tedy o Kč 56 750,- nižší než v roce 2006.

⁷⁷ Charita Opava. *Výroční zpráva 2007* [online]. [cit. 2011-10-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=soubory&id=11>>.

V roce 2008 narostly spotřebované nákupy méně (o 24,42 %), zato o 253,30 % vzrostly náklady na služby (v Kč 94 660,-) díky nárůstu položek ostatní náklady a opravy a udržování. Celkové náklady vzrostly o 17,23 %. Osobní náklady poklesly o 16,79 % a téměř stejnou měrou jako v roce minulém poklesly ostatní náklady (o 9,52 %). Nárůst nastal u odpisů DM (o 9,53 %). Na straně výnosů došlo ke zvýšení u tržeb za vlastní výkony a zboží o 21,08 % a u provozních dotací o 76,02 %. Ostatní výnosové položky se snížily nebo vykázaly nulu. Hospodářský výsledek byl záporný, ale nejnižší za sledované období a činil Kč 11 810,-.

Rok 2009 přinesl opět snížení spotřebovaných nákupů (o 48,26 %), díky výraznému poklesu nákladů na prodané zboží. Pokles také vykázaly osobní náklady, a to o 15,22 %. Celkové náklady se snížily o 31,92 %. Nicméně významně vzrostly náklady na služby (o 141,72 %) díky nárůstu položky ostatní služby a ostatní náklady (o 113,32 %) na základě zvýšení položky jiné ostatní náklady. U výnosových položek došlo k poklesu tržeb za vlastní výkony a zboží o 48,18 % a tržeb z prodeje majetku z důvodu vykázání nulové hodnoty. Velký procentní nárůst nastal u aktivace (v absolutní hodnotě jde ale o malou částku) a u ostatních výnosů (především díky úrokům). Pouze v tomto roce byly evidovány přijaté příspěvky. Hodnota provozních dotací vzrostla o 50,07 %. Bohužel se nepodařilo dosáhnout zisku. Ztráta byla o něco vyšší než v roce minulém a činila Kč 25 260,-.

4.5.6 Vertikální analýza VZZ za hospodářskou činnost

Analýza VZZ (Příloha č. 30) zobrazuje, že největší podíl na celkových nákladech mají ve všech obdobích spotřebované nákupy. Jejich průměrný podíl činí 65 %. Osobní náklady se řadí svým průměrným podílem ve výši 16 % na druhé místo. Podíl nákladů na služby, odpisů i ostatních nákladů je velmi proměnlivý. Minimálních podílů dosahovaly tyto položky v letech 2007 a 2008, ve zbývajících byly nejvýraznější.

Největší podíl na celkových výnosech vykazují tržby za vlastní výkony a zboží. Jejich podíl měl do roku 2008 rostoucí vývoj. V roce 2009 byl zaznamenán pokles o cca 10 %. Průměrný podíl činí 74 %. Výrazné procento je u položky ostatní výnosy, která naopak do roku 2008 klesala. V roce následujícím narostla o cca 10 %. Zanedbatelný není ani podíl provozních dotací, který byl nejvyšší v roce 2006 (19,74 %), načež činil dvě období cca 5,5 % a v roce 2009 se zvýšil o cca 6 %.

5 Závěr

Charita Opava je nezisková organizace, jejíž postavení hraje ve společnosti významnou roli. Působí již řadu let a v rámci své činnosti zaměstnává zdravotně znevýhodněné občany a nabízí celou řadu sociálních služeb.

Cílem diplomové práce bylo vymezit zdroje financování a provést rozbor hospodaření této evidované právnické osoby za stanovené období 2006 – 2009.

První část práce je věnována představení Charity Opava. Vymezuje předmět její činnosti, poslání a cíle, členění poskytovaných služeb, organizační strukturu. Charakterizuje ji jako účetní jednotku a daňový subjekt. Tato nezisková organizace jako každá jiná potřebuje k zajištění své činnosti finanční prostředky. Z tohoto důvodu je druhá část práce věnována **zdrojům financování**.

Skladba finančních zdrojů této evidované právnické osoby je velmi rozsáhlá. Nejdůležitějším příjmem jsou dotace a příspěvky. Významným vlastním zdrojem jsou tržby z prodeje vlastních výrobků, zboží a služeb. Charita Opava uskutečňuje i hospodářskou činnost spočívající v nájmu, reklamě a prodeje zboží třetích osob.

Dílčím cílem diplomové práce je **analýza hospodaření jednotlivých středisek** Charity Opava. Na tento rozbor byla použita vertikální analýza nákladů a výnosů, která ukázala, že ve všech střediscích zaujímají největší podíl na celkových nákladech osobní náklady. Druhé místo patří spotřebovaným nákupům nebo nákladům na služby, záleží na jakou činnost, je jednotlivé středisko orientované. Největší podíl na celkových výnosech náleží u převážné většiny středisek provozním dotacím. Výjimku tvoří Charitní ošetrovatelská služba a Chráněná technická dílna, u kterých tento podíl patří tržbám za vlastní výkony.

Střediska vykazují za sledované období pravidelně větší či menší ztráty. Výjimečně, v roce 2008, dosáhla tři střediska (Charitní ošetrovatelská služba, Mraveneček a Chráněná technická dílna) kladného hospodářského výsledku.

Důležitým poznatkem této analýzy je, že uzavřením střediska Mateřské centrum **Neškola**, které patří do hlavní činnosti, by Charita Opava dosáhla úspory nákladů a tím by zlepšila celkový výsledek hospodaření. Jelikož ale není založena za účelem dosažení zisku, není tento krok, díky kterému by o práci přišli dva stálí zaměstnanci, několik externích lektorů a především by se v nejhorším postavení ocitli uživatelé Neškoly, žádoucí. Domnívám se také, že uzavření tohoto střediska by nebylo pro Charitu Opava až takovým zásahem, jako ukončení provozu jiného střediska. V rámci hospodářské činnosti, do které spadá jen **Krámeček u Josífka**, bylo zjištěno, že hospodářský výsledek tohoto střediska je po celé

stanovené období záporný, a tudíž nepomáhá financovat činnost hlavní. V budoucnu by se na něj měla organizace zaměřit. Doporučuji změnu provozního místa, větší informovanost o nabízených výrobcích a službách, případně rozšíření sortimentu.

Diplomová práce se věnuje i **celkovému rozboru hospodaření** Charity Opava. Pro tuto analýzu byly využity základní účetní výkazy organizace, na jejichž podkladě byla provedena vertikální a horizontální analýza.

Provedená analýza **hlavní činnosti** ukázala, že pravidelně rostoucí nákladovou položkou jsou osobní náklady, jejichž podíl na celkových nákladech je největší a dosahuje téměř 70 %. Charita Opava je tedy hlavně závislá na lidských zdrojích. Na druhém místě stojí náklady na služby s podílem převážně okolo 12 % a spotřebované nákupy s podílem pohybujícím se na 11 %. Tyto položky, vyjma roku 2008, vykazují také rostoucí trend.

Tato evidovaná právnická osoba je závislá zejména na **provozních dotacích**, jejichž průměrný podíl na celkových výnosech činí 55 %. Svou činnost by bez tohoto zdroje příjmů nemohla provozovat. Významným výnosem, jehož podíl za sledované období činí 29 % a od roku 2008 se zvyšuje, jsou **tržby za vlastní výkony**. Největší položkou jsou tržby za služby. Důležitým příjmem jsou také příspěvky ve formě darů a sbírek. Jejich podíl na celkových výnosech organizace bohužel klesá.

Z provedené analýzy **hospodářské činnosti** vyplynulo, že za celé stanovené období je tato činnost ztrátová. Jedná se o velmi negativní jev, jelikož tato činnost by měla napomáhat k financování činnosti hlavní. Zde převažují, svým průměrným podílem na celkových nákladech ve výši 65 % nad jinými náklady, **spotřebované nákupy**. Největší podíl na celkových výnosech, který činil ve dvou obdobích téměř 65 %, ve zbývajících dosahoval 84 %, patří **tržbám za vlastní výkony**.

Hospodaření Charity Opava je ve třech letech sledovaného období ztrátové, pouze v roce 2008 dosahuje zisku. Tento kladný hospodářský výsledek vznikl především tržbou z prodeje majetku. K tomuto kroku organizaci vedla pravděpodobně hospodářská krize, kterou v tomto období pocítila a snížení významného výnosového zdroje – provozních dotací.

Z hlediska rozboru **majetkové struktury** organizace vyplývá převaha dlouhodobého majetku nad majetkem krátkodobým po celé sledované období. Podíl dlouhodobého majetku na celkových aktivech v čase klesá, zatímco podíl krátkodobých aktiv roste. Na celkových aktivech se nejvíce, v rámci stálých aktiv, podílí stavby a samostatné movité věci a soubory movitých věcí, v oblasti krátkodobého majetku tvoří největší podíl na aktivech krátkodobý finanční majetek, zejména peněžní prostředky na bankovním účtu. Vlastní zdroje organizace

převyšují zdroje cizí. Největší podíl na celkových pasívech zaujímá vlastní jmění. Hospodářský výsledek se podílí minimálně a kromě roku 2008, záporně. V rámci cizích zdrojů převažují krátkodobé závazky, jejichž podíl na celkových pasívech roste.

Za celé sledované období došlo k **významným změnám**, ať už šlo o rok 2007, kdy vstoupil v platnost nový zákon o sociálních službách, který již nepovažoval chráněné dílny za sociální službu a změnil se způsob financování poskytovatelů sociálních služeb, nebo rok 2008, kdy Charita Opava pocítila hospodářskou krizi. Dle mého názoru, přečkala tyto skutečnosti bez větší újmy, a proto usuzuji, že ***hospodaří s přidělenými i vlastními zdroji dle nejlepšího uvážení***.

Vzhledem k tomu, že provozuje 17 středisek, věřím, že je dosti náročné tento stav udržet. ***Do budoucna*** by se měla zaměřit zejména ***na hospodářskou činnost*** a učinit takové kroky, které by vedly v rámci této činnosti k zajištění kladných hospodářských výsledků.

Jelikož není tato evidovaná právnická osoba založena za účelem dosažení zisku a její činnost bude vždy závislá na dotacích z veřejných rozpočtů a také na štedrosti a dobrovolné pomoci lidí, z tohoto důvodu bude pravděpodobně i nadále ztrátová. K úspěšnému zajištění své činnosti by měla ***udržovat dobré vztahy s vnějším okolím***, které jí na jedné straně poskytuje pravidelně a dobrovolně peněžní prostředky a na straně druhé je významným odběratelem. Také by se měla zaměřit na fyzické osoby (dárce), neboť si mnoho lidí charitu spojuje pouze s činností náboženskou a církevní a netuší, jaké služby a především pomoc Charita Opava nabízí.

Seznam použité literatury

Knižní tituly

DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.

CHARITA OPAVA. *Dvacet zastavení v Charitě Opava*. 1. vyd.: RETIS GROUP, 2010. 85 s. ISBN 978-80-254-6621-6.

KISLINGEROVÁ, E.; HNILICA, J. *Finanční analýza krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.

MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011, úplná znění platná k 1.1.2011*. 19. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2011. 264 s. ISBN 978-80-247-3800-0.

REKTOŘÍK, J. a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru, základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: EKOPRESS, 2010. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

RŮŽIČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2010. 144 s. ISBN 978-80-247-3308-1.

Interní zdroje

Zřizovací dekret Charity Opava

Jmenovací dekret ředitele Charity Opava

Výpis z Rejstříku evidovaných právnických osob

Výsledky hospodaření Charity Opava za období 2006 - 2009

Rozpočet Charity Opava na rok 2010

Rozvahy Charity Opava za období 2006 - 2009

Výkazy zisků a ztrát Charity Opava za období 2006 – 2009

Zákony a vyhlášky

Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Internetové odkazy

Diecéze ostravsko-opavská. *Diecéze* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.doo.cz/cs/dieceze.html>>.

Diecézní charita ostravsko-opavská. *Charita* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://dchoo.caritas.cz/dchoo/>>.

Předmět činnosti organizace. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=143>>.

Členění poskytovaných služeb. *Charita Opava* [online]. [cit. 2010-11-8]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=143>>.

FISCALIS. CNS z hlediska daňových předpisů. *Postavení církví a náboženských společností z hlediska účetních a daňových předpisů* [online]. 2006, [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1051>>.

Charita Opava. *Výroční zpráva za rok 2009* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/foto/soubory/20100707133547.PDF>>.

Střednědobý plán rozvoje MSK pro rok 2008-2009. *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji na rok 2008-2009* [online]. 2007, [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zip/soc_23p01.pdf>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Vyhlášení dotačního řízení MPSV ČR pro rok 2009 – výzva* [online]. 2009, [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/5637>>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Výsledky dotačního řízení 2010* [online]. [cit. 2011-03-14] Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/8116>>.

Ministerstvo kultury. *Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/granty-a-dotace/konkurz-na-podporu-rozvoje-nabozenskych-a-nabozensko-kulturnich-aktivit-obcanskych-sdruzeni-5417/>>.

Evropský sociální fond v ČR. *Základní programy Evropského sociálního fondu* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>>.

Fondy Evropské unie. *Informace o fondech* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>.

Charita Opava. *Výroční zpráva za rok 2006* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/foto/soubory/20100104185517.PDF>>.

INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. Informace z úřadů práce. *Poskytování příspěvků na APZ* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/do_info/ostatniinformace/apz>.

INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. Informace z úřadů práce. *Poskytování příspěvků a APZ* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/do_info/ostatniinformace/chpm_chpd>.

PARKOSOVÁ, D. *BULLETIN*. 2000, ročník VIII, číslo 9, [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <http://www.brailnet.cz/szpoajp/jak_darovat.html>.

Nadace Via. *Rádce dárce* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.nadacevia.cz/cz/radce-darce>>.

Neziskovsky.cz. *Fakta - dárcovství* [online]. [cit. 2010-10-25]. Dostupný z WWW: <<http://neziskovsky.cz/cz/fakta/darcovstvi/>>.

Diecézní charita ostravsko-opavská. *Tříkrálová sbírka* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupné z WWW: <<http://dchoo.charita.cz/nase-cinnost/trikralova-sbirka/>>.

Diecézní charita ostravsko-opavská. *Tříkrálová sbírka* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupné z WWW: <<http://dchoo.caritas.cz/trikralova-sbirka/vyuziti-sbirky/>>.

Charitní pečovatelská služba. *Charita Opava* [online]. [cit. 2010-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=27&IIgen=3&IIIgen=32>>.

Charitní hospicová péče Pokojný přístav. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-01-31]. Dostupné z www: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=4&IIgen=4>>.

Wellness centrum. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=10&IIgen=21>>.

Denní stacionář pro seniory. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=5&IIgen=5>>.

Linka důvěry. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=101&IIgen=14&IIIgen=106>>.

Naděje Středisko krizové pomoci. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=101&IIgen=14&IIIgen=106>>.

Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené ve Vlašovičkách u Opavy. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=64&IIgen=11&IIIgen=63>>.

Chráněné a podporované bydlení pro duševně nemocné. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=84&IIgen=12&IIIgen=89>>.

Radost - sociálně terapeutické dílny. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=121&IIgen=18&IIIgen=125>>.

Mraveneček – denní stacionář pro děti s kombinovanými vadami. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=8&IIgen=19>>.

Mateřské centrum Neškola. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=137&IIgen=22&IIIgen=141>>.

Chráněné dílny sv. Josefa. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=53&IIgen=7&IIIgen=57>>.

Chráněná technická dílna. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=72&IIgen=8&IIIgen=78>>.

Chráněná dílna Vlastovičky. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=texty&id=52&IIgen=9&IIIgen=56>>.

Znovu otevíráme charitní prodejnu na Kolářské ulici. *Charita Opava* [online]. [cit. 2011-22-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=aktuality&id=730>>.

Charita Opava. *Výroční zpráva 2007 - 2009* [online]. [cit. 2011-10-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.charitaopava.cz/?page=soubory&id=11>>.

Seznam zkratek

CHO	Charita Opava
DCHO	Diecézní charita ostravsko-opavská
CHOPS	Charitní ošetrovatelsko-pečovateľská dílna
CHOS	Charitní ošetrovatelská služba
CHPS	Charitní pečovatelská služba
CHHP	Charitní hospicová péče „Pokojný přístav“
CHPB	Chráněné a podporované bydlení pro duševně nemocné
DCM	Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené
CHD sv. Josefa	Chráněné dílny sv. Josefa
CHTD	Chráněná technická dílna
CHD Vlašovičky	Chráněná dílna ve Vlašovičkách
ČAPLD	Česká asociace pracovníků Linek důvěry
ZDP	Zákon o daních z příjmů
NNO	Nestátní neziskové organizace
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
SP	Sociální pojištění
ZP	Zdravotní pojištění
DHNM	Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek
MK	Ministerstvo kultury
SPRSS	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb
MSK	Moravskoslezský kraj
EU	Evropská unie
OP	Operační program
ESF	Evropský sociální fond
ÚP	Úřad práce
CHPM	Chráněné pracovní místo
CHPD	Chráněná pracovní dílna
VZZ	Výkaz zisku a ztráty
DM	Dlouhodobý majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
KFM	Krátkodobý finanční majetek

DPH	Daň z přidané hodnoty
ÚSC	Územní samosprávný celek
SZ	Sociální zabezpečení
VZP	Veřejné zdravotní pojištění

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на вѣдомі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. 4. 2011

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Polská 2, Opava – Vávrovice 747 73

Přílohy

Příloha č. 1	Zřizovací dekret Charity Opava
Příloha č. 2	Výpis z Rejstříku evidovaných právnických osob
Příloha č. 3	Jmenovací dekret ředitele Charity Opava
Příloha č. 4	Organizační schéma Charity Opava
Příloha č. 5	Příspěvky z Úřadu práce v Opavě
Příloha č. 6	Zdrojová tabulka
Příloha č. 7	Seznam grafů
Příloha č. 8	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Charitní ošetrovatelská služba
Příloha č. 9	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Charitní pečovatelská služba
Příloha č. 10	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Charitní hospicová péče „Pokojný přístav“
Příloha č. 11	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Wellness centrum
Příloha č. 12	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Denní stacionář pro seniory
Příloha č. 13	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Linka důvěry
Příloha č. 14	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Naděje - středisko krizové pomoci
Příloha č. 15	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Občanská poradna
Příloha č. 16	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené
Příloha č. 17	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Chráněné a podporované bydlení pro duševně nemocné
Příloha č. 18	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Radost – sociálně terapeutické dílny
Příloha č. 19	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Mraveneček - denní stacionář pro děti s kombinovanými vadami
Příloha č. 20	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Mateřské centrum Neškola

Příloha č. 21	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Chráněné dílny sv. Josefa
Příloha č. 22	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Chráněná technická dílna
Příloha č. 23	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Chráněná dílna ve Vlaštovičkách
Příloha č. 24	Vertikální analýza nákladů a výnosů střediska Krámek u Josífků
Příloha č. 25	Horizontální analýza rozvahy
Příloha č. 26	Vertikální analýza rozvahy
Příloha č. 27	Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty – hlavní činnost
Příloha č. 28	Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty – hlavní činnost
Příloha č. 29	Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty – hospodářská činnost
Příloha č. 30	Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty – hospodářská činnost